

GORENJEVJEK.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. «GORENJEVJEK» stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrto leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravnistvu.

Kakšen bo konec?

Majnika meseca lanskega leta je minilo pet let, kar je prišel škof Jeglič v Ljubljano. Takrat mu je posvetil «Slovenec» uvodni članek, ki sicer hvali delovanje ljubljanskega škofa, ker pač drugače ne more, ali med vrstami se bere, da mu ta hvala ne gre prav iz srca, da čuti škofovo delovanje kot neko nepotrebno pezo na sebi. Povdarjalo se je tudi, da škof postopa vedno z neko elementarno silo, podomače rečeno, da je velik — svojeglavnež.

Mi kranjski meščani, ki smo skusili to škofovo lastnost na lastni koži in jo izkušamo še danes, imamo popoln razum za to karakterizovanje; nam to ni nič novega.

Ze nekaj časa nahajamo ne le v slovenskih, ampak tudi v nemških listih neugodna poročila o škofovem gospodarstvu v Gornjemgradu in o njegovih dolgovih. Kdor je domneval, da je tu kaj pretiranega, da tiči v teh poročilih kaka politična tendenca ali osebna animoznost, tega je škofov list «Slovenec» z dne 12. marca 1904, številka 59. prepričal, da so vsa ta poročila resnična. Da, denarni položaj ljubljanskega škofa je po poročilu «Slovenčevem» mnogo resnejši nego je bilo brati po škofu neprijaznih listih.

Držimo se suhih števil! Dolg dela ljubljanski škof, ne zúse, kakor trdi «Slovenec», ker zida srednješolski zavod na šentvidskem polju. To je sicer splošno znano, ali, kakor bomo videli pozneje, le deloma resnično. Škof dela tudi dolg, da more izrabljati gornjegrajske gozde tako, kakor mu svetuje njegov novi oskrbnik.

Vendar preidimo k številkam! Za šentvidske zavode je bilo dosedaj 900.000 kron stroškov; 500.000 kron pa se še potrebuje. V pokritje teh stroškov je najel škof posojilo 400.000 kron; namen ima uporabiti v to svrhu skupilo za škofove pristave pri sv. Petru v Ljubljani v vrednosti 300.000 kron in ravno sedaj išče pri kranjski hranilnici posojila za 140.000 kron. Ta škofova pristava je zadobila tako vrednost vsled regulacije ljubljanskega mesta in je kakor Gornjigrad temeljni kapital stolice sv. Maksima. Ta temeljni kapital se

bo porabil za podjetje, ki je — kar smo že večkrat povdarjali — izključno produkt škofove strasti in po načrtu kakor ga je obelodanil «Slovenec», sploh neizvršljiv.

Zanimiva je trditev «Slovenčeva», da je od posojila 400.000 kron porabljenih za zavode le 100.000 kron. Da bi bilo od tega denarja 300.000 kron se na razpolago, se nam zdi zelo neverjetno zaradi tega, ker škof išče novega posojila za 140.000 kron in ker poročilo samo navaja, da so se vršile na Gornjemgradu izvanredne investicije glede dovažanja hlodov, da se je popravil grad Vrbovec. Zaradi tega se nam zdi bolj verjetna trditev, da se je denar porabil za Gornjigrad in ne za šentvidske zavode, torej za druge namene nego je bil dovoljen.

«Slovenec» pravi, da dolga ni več kot 400.000 kron. Nam se dozdeva, da glede na to, da je škof prevzel Gornjigrad brez dolga, ta svota samanašabi ni lapalija. Prezreti pa se tudi ne sme, da zavodi še niso dogotavljeni, da pa so izčrpana vsa sredstva, ki so škofu pristopna za izžemanje denarja iz žepov našega dobrega ljudstva. Duhovnikom se je uradoma priporočal lov na testamente, škof sam šega celo v pravadah po volilih in policah dvomljive provenijencije. Župniki boljših fará prispevajo k zavodom z jako znatnimi letnimi prispevki. Pri branju maš zahteva se nekaj odstotkov za zavode, najrevnejšim in najmanj zavednim slojem našega vernega ljudstva se je naložil cerkven davek. Ti sloji so večinoma mnenja, da delajo za božjo čast, če polagajo svoje krvave žulje v to brezupno podjetje. In kljub vsem tem naporom manjka še 500.000 kron, da se bodo zavodi dozidali, — manjka še ves temeljni kapital za vzdržavanje poslopij, profesorjev in dijakov, manjka posebno tisti vedno povdarjani in za obstanek zavodov neobhodni kapital, ki se bo potreboval, da se bo moglo nekaj dijakov brezplačno sprejeti v zavod.

Pri tem opasnem položaju je naravnost pretresujoče ginljiva tista gospodarska najivnost, ki odseva iz «Slovenčevega» poročila. Tam, kjer se danes seka, bo v 15 do 20 letih boljši gozd od sedanjega. In vendar ve pri nas vsak pastir, da pri najugodnejih razmerah pride rast gozda v 15 do 20 letih k večjemu do štokovcev, da pa rabi smreka 40 do 50 let, da postane merkantilni les, bukev in hrast pa mnogo več.

Škof je menda tudi mnenja, da bodo tiste cevi, po katerih se danes spravljajo hlodi na žago na Vrbovcu, služile še njegovim naslednikom, in ne pomisli, da bodo te naprave že vsled elementarnih uplivov se porušile mnogo prej, nego bo tam zrastle kaj lesa, kjer se sedaj seka. Gozdno gospodarstvo v Gornjemgradu ni osebna zadeva ljubljanskega škofa, temveč važno narodno gospodarsko vprašanje, ki se tiče cele dežele. Zaradi tega deželna vlada ni priporočala škofove prošnje, da naj se Gornjigrad obremeni za 400.000 gl'd. Ali pri naučnem ministrstvu je škof vendar dosegel svoj namen. Nam ni znano, kaj je vlada nameravala s tem, to pa vemo, da dunajska vlada nikdar ni bila dobrohotna narodnim slovenskim težnjam. Vsaka trohica narodne ravnopravnosti mora se kot «koncesija» izsiliti od dunajske vlade.

Sedanji ljubljanski škof navzgor nima nobenega upliva. Osebnega upliva si ni pridobil, kar mu ni zameriti, tisti upliv pa, kar ga je spojenega z njegovim dostojanstvom, izčrpal je popolnoma za pomiloščenje obsojenih duhovnikov. Gotovo pa je, da, če pride zopet na stolico ljubljanskega škofa mož, ki bo kot cerkveni knez in politik na svojem mestu, zna napraviti tak škof vladi velike sitnosti. Vsaj se še spominjamo škofov kot Zwerger in Rudigier.

Če pride tak položaj, potem za dunajsko vlado niti nobena nesreča ni, če je ljubljanski škof v vednikih denarnih zadregah, če ima majhne dohodke, če je zvezan na rokah in nogah. Da si torej dunajska vlada ne ubija glave s tem, kakšen bo konec tega gospodarstva, bi si znali še razlagati, ne moremo si pa razlagati, da je tu gluha in slepa višja cerkvena oblast.

PODLISTEK.

Žreb naj odloči!

Osnovna slika z macedonskega bojišča. Dalje.

Toda bolgarski vstaši vkljub tem obljubam še nočejo položiti svojega orožja iz rok ter se podati nazaj doli v svoje opustošene in razdejane vasi po nižavah, dasi jih k temu silita tudi lakota in mraz v gorah. In zakaj se velikodušnim dobrotam tujih diplomatov tako ustavljajo, zato imajo gotovo važen vzrok, ki pa najbrž tiči v opravičenem domnevanju, da bi jih besni turški vojaki takoj, kakor hitro bi se ustaši prikazali brez orožja v nižinah, posekali, ponataknili po kolih ali pa spekli v plamenu pri zadnjih ostankih požganih bolgarskih koč. Tako se je zgodilo že tisočim in tisočim njihovih rojakov, ki so se dali vjeti Turkom v past raznih lažnivih obljub. Pomorjeni Bolgari pa zdaj ne potrebujejo in ne zahtevajo nikakih reform več, in ako jim sedaj nepremišljeno slede v smrt pod turškim mečem še ostali macedonski vstaši, bila bi naenkrat reformirana vsa Macedonija in evropski reformatorji bi se globoko oddahnili!

Zadrega vladnih diplomatov zaradi Macedonije je začela zanimati ves svet, in tam v najoddaljenejših nekatoških državah se je začelo najprej sočutno gibanje za uboge macedonske Bolgare, potem pa jim je z denarno podporo priskočila na pomoč tudi bližnja slovanska Srbija.

Vsled tega postaja Turek na bolgarskih tleh vedno bolj plah in obnemogel in če bode konečno, seveda šele po mnogih novih grozovitostih, le primoran zapustiti Macedonijo, kaj bodo potem počeli naši, za blagor Slovanov tako skrbni in vneti diplomatje? Gotovo se bodo zopet

Volilno gibanje.

Zavednim volilcem iz tržiškega, kranjskega in škofje-loškega okraja!

(Dopis iz tržiškega okraja.)

V zadnjem dopisu od tukaj se je kmetске volilce iz našega okraja pozivljalo, da bi se posvetovali z volilci kranjskega in škofjeloskega okraja o bližnji deželnozborni volitvi ter si postavili svojega kandidata, ker Franc Demšar ni kmetški, ampak farovski kandidat. Med tem pa so se nezavisni in svobodomiselní kmetje kranjskega in škofjeloskega okraja sami brez upliva te ali one stranke v deželi ojunačili ter prejšnji ponedeljek napravili v Kranju shod, pri katerem so enoglasno postavili za svojega deželnozbornskega kandidata takega moža, kakrsnega mi kmetje potrebujemo za deželnega poslanca. Ta odločni in nepričakovani odpor naših najboljših kmetov iz omenjenih okrajev proti predrzni farovski komandi je zelo vesel pojav za nas gorenjske kmete, ker priča, da se je tudi na Gorenjskem začelo jasnití in obračati na boljše. Svojega kmetškega kandidata torej zdaj imamo in dolžnost ter ponos vsakega razumnega in zavednega kmetškega volilca naj bo, da gre zanj z veseljem in pogunom v volilni boj! Ako bodo klerikalni kmetje z navdušenjem šli volit poslanca farovskim gospodom in škricem, zakaj bi tisti napredni kmetje, ki že sami znajo kaj misliti in presoditi z lastnimi glavami, še s toliko večjo vnemo in zavestjo ne oddali svojih glasov za svojega kandidata?! Pač bodo spet naši dušni pastirji, ki pa jim je naš denar in drugo premoženje mnogo bolj mar kakor naše duše, brusili pete od hiše do hiše, z raznimi lažmi in sleparijami begali in strašili volilce, jim glasovnice popisovali ter jim pod smrtnim grehom zapovedovali priti volit farovškega kandidata Demšarja. Ali takim brezčastnim agitatorjem naj vsak pameten kmet pokaže vrata ter naj jim pove, da bo svojo volilno pravico že sam znal porabiti kakor je tudi sam plačal svoje davke zanjo. Naši se bodo tudi črnosuknježi, ki bodo hujskali žene in otroke, posebno takozvane «Marijine hčere» proti zavednim na-

posvetovali in cincali v svoji neodločnosti semtertja mesece in mesece ter se ne bodo mogli zlepa zediniti v razsodbo, kateremu narodu naj bi za naprej spadala od Turkov zapuščena bolgarska zemlja. Ali naj morda žreb odloči v tej preporni zadevi? V to svrhu bi bilo le treba postaviti visok svetel cilindar na mizo, vanj vreči zvite listke z imeni velikih in malih držav, en tak listek zopet dvigniti iz cilindra, in stvar bi bila srečno dognana!

Ako bi osoda prisodila po žrebu Macedonijo zopet Turkom, tedaj bi ne smel nobeden več dvomiti, da je to najpravičnejša, po volji božji izrečena razsodba! Zato hajdi potem urno brez obotavljanja in premišljevanja z oboroženo silo na pomoč ubogim, po krivici preganjanim Turkom, ki naj se jih slovesno popelje nazaj v Macedonijo in tam znova postavi za vrhovne in neomejene gospodarje, uporne Bolgare se naj pa potolče kakor stekle pse do zadnje žive glave, da ne bodo več zbuiali tega nesrečnega balkanskega vprašanja ter več ne spravljali v nevarnost starih turških posestnih pravic! Saj bi bilo pa tudi res žalostno in v veliko škodo, ako bi se moral tako veleblag, kreposten in koristen narod kakor so Turki, ki so še v zadnjih stoletjih uničevali Slované z ognjem in mečem po vsej južni in srednji Evropi in so bili večkrat še Slovenci deležni tega turškokulturnega dela, pred balkanskimi Slovani še bolj skrčiti in stisniti kakor se je že proti Črnem morju ter bi moral nazadnje še celo zapustiti Evropo in odnesti kopita v svojo prvotno azijsko domovino!

Zatorej, evropske velesile, le hitro na pomoč propadajočim Turčinom, da ne bo prepozno! O Evropa, ali te ni nič sram?!

Dalje priča.

prednim volilcem. V takih slučajih se naj pokaže, kdo je gospodar v hiši! Ženske, ki se plazijo po farovžih, se navadno tam nič dobrega ne nauče in niso dosti vredne; farji jih imajo nabrane na vrvicah, da potegnejo zanje, kadar jih potrebujejo, za kmetске potrebe pa jim ni mar. Moški postane hlapec takim ženskam, ni več mož, ampak sleva in farski podrepnik! Nekateri farovski politikarji pa so celo tako nesramni, da si drznejo pretiti svojemu političnemu nasprotniku: «Le čakaj, zdaj me nočeš ubogati, na zadnjo uro me boš pa potreboval, pa jaz ne bom hotel priti k tebi!» Taki duhovniki so malcvredni ljudje in nevredni svojega stanu! Ali ni obhajilo kakor tudi vsa druga duhovniška opravila njih sveta dolžnost? Ali niso zato postavljeni in plačani, da jih izvršujejo? Ako pa se tega malega in lahkega dela, ki ga jim nalaga njihov stan, nočejo opravljati in svojo službo zlorabljujejo v svoje umazane sebične politične namene, potem pa naj se pobero tja, kamor spadajo, za duhovnike pa taki ljudje niso! Sploh pa duhovniki tako nimajo ključa od nebeskega kraljestva in bilo bi že skrajni čas, da bi se mnogi izmed njih bolj brigali za lastno izveličanje, ako imajo vero v še kaj drugega kakor v svoj trebuh in svojo bisago! Volitve so prosta posvetna naprava za posvetne zadeve in nimajo z vero nič opraviti! Ako pa imajo pravico voliti tudi katoliški duhovniki, naj volijo záse kakor se jim poljubi, koga pri volitvah komandirati, do tega pa nimajo prav nobene pravice! Kakor njim nobeden ne ukazuje, kako in koga naj volijo, tako tudi oni nimajo drugim zapovedovati pri volitvah! Nasprotno se imajo ravno katoliški duhovniki vzdrževati vsake politike in razvnanja politične sovražnosti med ljudstvom, ker to zahteva že njih poklic in pred kratkim jim je to vzdrževanje, miroljubnost in krščansko dobrohotnost tudi sam papež zaukazal. Ali naši podivjani politični fajmoštri in kapelani s svojim škofom na čelu se toliko zmenijo za papežev ukaz kakor za lanski sneg. In mi kmetje naj so takim ljudem slepo pokorimo in jih ubogamo v takih zadevah, ki jim nič mar ne gredo?!! Nikdar, kdor še ima glavo nad pleči, kdor pa se je postavil nanjo v klerikalno smolo, tisti pa naj jo še dalje podklada pod farovške coklje! Volitve morajo biti nekaj posebno koristnega za vsak stan, ker se že naši posvetni duhovniki, ki so tako lepo preskrbljeni z vseimi telesnimi potrebami in imajo nalogo pasti le duše, ki nič ne jedo in nič ne pijo, tako potegujejo za zmago svojih kandidatov, a naši kmetje, ki se morajo boriti noč in dan z velikanskimi težavami in nadlogami, da morejo preživeti sebe in svoje družine, dozdej še niso hoteli spoznati svojih velikih koristi pri volitvah iz teh farskih volilnih borb in so raje volili poslance farovškim gospodom kakor sebi! Zdj pa so vendar, hvala Bogu, nekateri že začeli izpregledovati, da je bilo to zelo neumno in nevredno delo! Zato le vkup, le vkup na volišče vsi, ki jim je že padla klerikalna mrena z oči in možato oddajmo svoje glasove za svojega kmetškega kandidata Jožefa Novaka, župana v Mavčičah! Ako bomo ostali v manjšini in bodo nas vsled tega farovski zaslepljenci zbadali, naj nas to nič ne boli, ampak bomo lahko s ponosom odgovorili svojim nasprotnikom: Mi smo možje in smo volili svojega kmetškega kandidata, vi ste pa le farovski hlapci in ste volili poslanca farovžem! Sram vas bodi!

* * *

Volilni odbor neodvisnih kmetških volilcev nam je poslal naslednji oklic:

Kmetje!

Bliza se volitev za izpraznjeno mesto deželnozborškega poslanca v kmetških občinah kranjsko-loško-tržiškega okraja. V sedanjem žalostnem položaju našega stanu je pač treba dobro premisliti, koga bomo poslali v deželni zbor, ki bi bil zmožen odločno zastopati koristi nas slovenskih kmetov. Klerikalna stranka ali — da se bolje izrazimo — v Ljubljani so nam postavili za to volitev kandidata, ne da bi se bili vprašali kmetški volilci za mnenje. Tak kandidat ima popolnoma vezane roke, ker je moral, predno je bil proglašen kandidatom, podpisati program klerikalne stranke in je zato primoran podpisati

za nas tako škodljivo obstrukcijo, ki onemogočuje vsako delovanje deželnega zbora. Ta obstrukcija je snedla slovenskemu kmetu tisoče in tisoče za podpore kmetškemu stanu namenjenega denarja. Ko bi redno deloval deželni zbor, katerega uspešno in redno delovanje je pa ravno ta nespametna, neprevidna in za kmeta uničujoča obstrukcija popolnoma onemogočila, bi se volilcem lahko podelile vse prošene podpore. Tako bi bili dobili podpore letos po povodnji oškodovani posestniki v poljanski ter selški dolini in na sorskem polju; kranjski vodovod, ki bo oskrboval 16 vasi z dobro in zdravo vodo, bi se bil že lahko začel graditi; ravnotako se ne morejo urediti ceste; pospeševati se ne more živinoreja z nakupovanjem plemenskih b'kov; ustanoviti se ne more prepotrebna kmetijska šola na Gorenjskem i. t. d. Kmetje! Ali ne združuje vse to blagor in razvoj kmetijstva?

Klerikalci pravijo, da delajo obstrukcijo zaradi splošne volilne pravice. Tudi mi izjavljamo, da smo za razširjenje volilne pravice, namreč da se pomnoži število zastopnikov kmetškega stanu, tega stebra vseh drugih stanov, toda to zadevo ne smatramo kot najnujnejšo, da bi zavoljo nje morale čakati in trpeti vse druge, ki so za ljudstvo življenskega pomena. Voditelji našega stanu nas farbajo in slepe, da skrbe za naše kmetске koristi, a to delovanje je samo navidezno in dokazano je z obstrukcijo, da delajo samo za svoj žep, nam kmetom pa v pogubo.

Uvažujoč in upoštevajoč poleg prevelikih davkov še te žalostne in pogubonosne razmere, se mora vsak kmet zjokati nad svojo nespametjo, da se je toliko časa pustil voditi za nos takim sebičnežem. Vsled tega smo dne 21. marca 1904 sklicali v Kranju posvet, na katerega je prišlo nad 150 najuglednejših kmetov iz celega volilnega okraja, ki so soglasno in iz svoje srede postavili za kandidata **kmeta Joža Novaka**, župana mavčiške občine in posestnika na Jami, ki bo, neodvisen od ene kakor od druge dosedaj na Kranjskem obstoječe stranke, delal samo v prid in korist kmeta.

Združili smo se za njegovo kandidaturo, ker nam je on znan po dobrem gospodarstvu in že devetletnem vestnem, poštemem ter požrtvovalnem županovanju. On je v resnici mož, na katerega se mora vsak za blagor in povzdigo kmeta vnet volilec zanesti in zaradi tega združite v četrtek dne 7. aprila tega leta vse svoje moči v svojo kmečko korist s tem, da se vsi udeležite volitve in na glasovnice napišete natančno in razločno **Jožo Novak, posestnik na Jami**.

Volilni odbor neodvisnih kmetških volilcev.

* * *

V boju za obstanek.

Nepričakovano, takorekoč čez noč se je pričelo na Gorenjskem gibanje med kmeti. Dolgo je že vrel in marsikatera krepka pest se je stisnila, toda dosedaj še samo v žepu. Vedno hujsa bremena, vedno več služnosti se zahteva od nas. Različni sloji prebivalstva se združujejo in organizirajo z namenom, da z združenimi možmi delajo za svoj in svojih otrok blagor. Tudi med kmeti se je že pričelo družabno življenje. Klerikalna stranka, ki ima zaslombo edino le pri kmetu, se je, ko je videla, da čuti kmet potrebo po organizaciji, ponudila, da izvrši to organizacijo. Naši duhovni gospodje mislijo, da imajo, ker nosijo črno suknjo, tudi pravico do gospodstva nad kmetom. Uživeli so se tako v to idejo, da si drugače duhovskega življenja niti misliti ne morejo. Pričeli so z organizacijo; toda ne z namenom, da rešijo kmeta iz težavnega položaja, temveč zato, da ga, kakor pajk muho, zapredejo v svoje mreže in mu polagoma izpijejo še ono malo krvi, katera mu je vzlic ponavljajočim ranam še ostala. Hoteli so nas zaslužniti s prevdarkom in premišljeno. Toda že pojemajoči, v zadnjih «cugih» so nekateri napeli svoje poslednje moči in se izkušajo otresti težkega črnega bremena. Seveda to ni vseh tiranov in kakor nekdaj za časa inkvizicije, splekli so nov bič, ki pada neusmiljeno po naših plečih. Kakor hitro pa kdo zajeti, zaderejo se nanj od vseh strani: «kuš!»

Ta bič je obstrukcija v deželnem zboru. Zaprli so vire podpor za kmeta, odprli so pa zatvornice

hudournikov in rek. Poljanska in selska Sora pustošita in odnašata rodovitne njive in travnike v nenasitno morsko žrelo, dr. Sušteršič pa s piščalko prevpije v deželnem zboru vzdihne in prošnje uhožnega kmeta. On kupuje grajščine, kmetije pa karte za v Ameriko. In vse to na podlagi vere in naukov našega Zveličarja. Klerikalna organizacija se ni obnesla. Zaporedoma propadajo razni konsumi, in tiste pesti, ki so se dosedaj stiskale samo v žepih, dvigajo se sedaj preteče nad glavami svojih izkoriščevalcev. Mnogo žrtev je zahtevala ta organizacija, od katere so največ dobička imeli duhovni gospodje.

Kmetje smo začeli resno misliti. Dokler nam bodo drugi skrbeli za kruh, ga bomo malo imeli. Dokler bomo mi z našimi žulji v brezdelju redili nasprotnike in izkoriščevalce, bodo naši otroci stegovali suhe ročice po ajdovem kruhu. Naši potomci pa nas bodo kleli in metali kamnje na naše grobove. Naša sveta dolžnost je torej, da brezobzirno začnemo delati za svoj obstanek. Posameznik pa tukaj ne stori nič. Treba bo trdne zveze, trdnega jezua, da se ubranimo vedno hujšemu navalu. Kako smo naivni! Od jutra do noči se trudimo in delamo kakor živina, samo da se preživimo. Naše gmotne razmere pa so vedno slabejše. Posestvo za posestvom se razkosa in pred leti trdni kmetje so danes fabriški delavci ali pa Amerikanci. Kako žalostno! Kdor ni poskušal kmečke bede, ne more je presoditi. Kolikokrat ni niti najpotrebnejšega pri hiši. Pri vsem tem pa prepuščamo skrb za svoje potrebe drugim. Vrabce lovimo, golobe spuščamo. Kadar se obrnemo do naših nam vsiljenih zastopnikov, pa napravijo hrup in kriče kakor žena, ko ji je padel otrok v vodo. Utopljal se je, ona je pa vila roki in vpila: Bog pomagaj!

Pri govoru dr. Kreka o splošni volilni pravici je rekel kmet: «Vi imejte volilno pravico, nam pa preskrbite, da se Sora zajezi!»

Prepuščajo nas nemili usodi in ravnodušno gledajo, kako ginemo. Na svoje gospodarstvo in potrebe pa ne pozabijo in se z našo pomočjo valjajo v najlepšem blagostanju. Dosti imamo že potrpljenja in izkušenj, dovolj bridkih prevar. Komur se dosedaj niso odprle oči, mu ni pomagati.

Rešiti nas pa more edinole zavest, da naj kmet sam zastopa svoje koristi. Zastopati nas morejo v deželnem in državnem zboru možje, ki z nami čutijo in trpe, možje, ki okušajo težave kmetov. Kdor nas hoče zastopati, podpisati mora program, ki ga narekuje naša beda. Kdor pa ne podpiše našega programa, ni naš in bi bilo stokrat bolje, da bi ga ne bilo. Hinavec je, ki z našo pomočjo nas tepe. Navidezno je naš, v resnici pa mora delati le za koristi onih, katerim smo mi molzne kravice in kateri bi se ne godilo tako dobro, ko bi imeli mi le malo samozavesti.

Bliža se nadomestna deželnozborska volitev. Lahko nam bode tukaj zbirati. Enega kandidata so nam postavili naši tirani in ta je Franc Demšar iz Češnjice, mož, ki je zatajil koristi svojih trpečih sobratov in se vrgel v naročje našim izkoriščevalcem. Obljubil je podpirati obstrukcijo, ki žre, žre in žre naše žulje, obljubil je, da bo zatiral naše gibanje in boj za samostojnost, obljubil je, da bo kot izdajica zavrgel trpeče brate. In takega moža naj mi pošljemo v deželni zbor zastopati naše koristi! Ne! nikakor ne!

Na posvetovanju v Kranju izbrali smo si sami svojega kandidata, moža, ki že od mladih let čuti, da smo samo nemo orodje v rokah drugih. Jože Novak je kmet, ki še nikdar ni klečeplazil pred nikomur. On pozna razmere, ki nas tlačijo. Glavno pa je, da je obljubil delati za nas brez ozira na stranke, za nas kmete in le za naše koristi! Naša sveta dolžnost je, da si po svojih močeh priborimo do samostojnosti in neodvisnosti. Glasujmo in delajmo za našega kandidata, ki bo mož na svojem mestu.

Pričeli smo boj in v tem boju nam je ali zmagati ali častno podleči — gorje pa izdajicam kmečkih koristi!

* * * Gorenjski kmet!

Iz mavčiške fare. Stejemo si v sveto dolžnost svetu pokazati, kakega moža so v pondeljek neodvisni kmetje postavili deželnozborskim kandidatom, naj tudi

njega bolj natanko spoznajo bolj oddaljeni volilci, kateri se niso imeli priložnosti z njim priti v dotiko. Prepričani smo, da dobro ve vsak, ki g. Novaka bližje pozna, da si boljšega poslanca ne more kmet zeleti kot je mnogo zaslužni mavčiški župan, katerega se celo njegovi najhujši domači nasprotniki hvalijo kot skrbnega gospodarja in hišnega očeta, razumnega kmetovalca in dobrega župana; le tega mu ne morejo odpustiti, da jim ne trobi slepo v klerikalni rog in se ustavlja popolni vladi gospodov, ki se toliko razurneje na kmetijske zadeve kakor zajec na boben. Mavčiskemu županu v mladih letih niso bila tla nastlana z rožicami. Ko si je primerno izobrazbo prisvojil, šel je v prodajalno in kot trgovski pomočnik je bil med drugim tam na koroško laški meji in se popolnoma priučil italijanskemu jeziku. Nemški jezik govori in piše perfektno. Pozabiti pa ne smemo, da se je ves čas, ko je hodil v solo in tudi potem, ko je bil v trgovini, zelo zanimal za kmetijstvo. Kadar je domov prišel, prijel je za to ali ono orodje in hajdi na polje. Zato je z veseljem prevzel domačijo po očetovi smrti, katera ni bila tedaj ravno v dobrem stanu; pa z neprekosljivo marljivostjo, dobrim gospodarstvom in primerno varčnostjo, z raznimi kupčijami in pravo gospodarsko razumnostjo je dosegel, da bi bil danes inarsikateri gospodar rad na njegovem mestu. Vsak prosti čas pa porabi pri knjigah in časopisih in posebno rad zahaja v družbe in na razne shode in posvetovanja, kjer ve, da bo kaj važnega zvedel in tudi sam kaj nasvetoval. Njemu so dobro znani avstrijski zakoniki in takoj ti bo pritej in oni priložnosti citiral ta ali oni paragraf iz njih. Sploh ga ni lahko spraviti v kozji rog, saj je tudi dober govornik, neustrašeno zagovarja svoja zdrava načela, naj mu jih oporeka ne vem kateri žegnan ali nežegnan nasprotnik. To so lastnosti, katerih kmečki poslanec potrebuje kakor riba vode. Po našem mnenju bi kmetje g. Novaku prizadeli veliko krivico, ko bi ga enoglasno ne volili. Demšarja so meni nič tebi nič črnosuknjižji postavili deželnozborskim kandidatom, naj ga volijo torej gospodje po farovžih, mi njemu prav privoščimo njihove glasove. Tistega kmeta pa, ki bo njega volil, nimamo več za moža, to je baba v moški obleki, kateri kakor opica ponavlja, kar store tonzurirani božji namestniki, njihovi maliki. Ko bi takim sljevam rekli duhovniki, naj prednje padejo in jih molijo in storili bi tudi to, kaj bi zoper g. Novaka ne bili, ki se je predrznil v pondeljek na shodu v Kranju kapelanu Hybášku reči, da bi bilo bolj zanj, če bi bil kravji pastir. In sedaj so po vseh volilnih okrajih raztrosili laži, da je Novak tepel tehanta, ko v istini le ni pustil njemu kot nevolilcu na shodu delati zgage, pač pa je še miril vsled tehantovega izzivanja razdraženo množico. Nikar se ne dajte od takih laži zapeljavati in volite po svojem prepričanju. In ali mavčiški župan ne izpolnjuje verskih dolžnosti znabiti bolj kot marsikateri farovski klečeplazec? Da pa se ravna po načelu: «Kmet za kmeta», farovski gospodje naj pa bodo tam, za kamor so odločeni, saj imajo v vinogradu Gospodovem dosti dela in prijatelji bomo, to je čisto prav. Vi, kmetijski možje, pa, dokler ne bodele samostojno mislili in delali, ampak se slepo pokorili duhovski vladi tudi zunaj cerkve, toliko časa boste gledali, kako prevzetno bodo vsled vaših žuljev debeli duhovniki prihajali iz svojih farovških palač in se vam na tihem posmehovali, češ, le strizimo tele ovčice, saj nam pohlevno drže. Pokazite v četrtek, da se ne marate več za nos voditi od teh pijavk in volite moža, ki je z vami in ne zoper vas.

* * *

Iz kranjskega okraja. «Slovenec» se srdi nad voljo nekaterih neodvisnih kmetov iz kranjske okolice, kateri so postavili svojega kandidata za deželnozborsko dopolnilno volitev v kranjsko-loško-tržiškem okraju. Sumi namreč te nepoboljšljive kranjske liberalce, da oni pospešujejo in vodijo to stvar. «Slovenec»! odkrito ti povemo, da se motiš, kakor si se že večkrat motil, ker kranjski naprednjaki niso v nikaki zvezi s to našo mislijo. No, ti katoliški junak! Nikar ne glej naše opravičeno delovanje z zavistjo, ker zdaj za enpot ti še nismo bogsigavedi kako nevarni. Prepričani smo ravno tako, kakor

po vseh župniščih, da bode zmaga tvoja. Če se pomisli na sredstva, s katerimi bodo delali, in kak upliv imajo ta sredstva na nerazsodnega kmeta, to vi sami dobro znate! Kar nas je neodvisnih kmetov moramo odkrito priznati, da nismo za pospeševanje sovraštva po deželi in pa za obstrukcijo v deželnem zboru, kakor to odobrava vaš kandidat. Prepričani smo, da taka «divja jaga», kakršno so vprizorili kmetijski poslanci v zadnjem zasedanju v deželnem zboru, kmetu popolnoma nič ne pomaga, temveč nam le škoduje. Prašamo vas? Bode li kandidatu, katerega je postavila klerikalna stranka, dana prosta volja skrbeti za svoje volivce brez vsakega nadzorstva. Pogojno ga zavezete, da se mora klanjati v vseh zadevah klerikalizmu, a vse drugo je stranska stvar. Natančno nam je znano, kake vrste ljudi morete rabiti. Na primer, ako vzamemo cerkveno ključarstvo v poštev po deželi, izbrani morajo biti možje, ki niso veščini ne čitati in ne pisave, ako pa to znajo, pa morajo biti popolnoma pokorne ovčice in slučajno še sicer tako, da na prazno polo papirja brez obotavljanja potrdijo letni cerkveni račun svojemu župniku. Znan nam je tudi slučaj: ko sta prišla podružnična ključarja k letnemu cerkveninu računu v župnišče. Tam se je vsakemu izročila svitla kronica za opravljeni posel, ter sta se potem ključarja odslavila s pristavkom, da je že vse v redu z računom, ne da bi bil kdo od ključarjev videl, da je res $3 \times 7 = 11$. Kdor si pa upa zoper tako hvalevredno (?) početje imeti kak pomislek, ali kdor bi hotel stvar jasno videti in oporekati, da je $3 \times 7 = 21$ ne 11, zoper takega naščujete pa nerazsodno ljudstvo, ter ga krstite za liberalca. Z gotovostjo smemo trditi, da bi bil takoj konec razpora, hujškarij in sovraštva po deželi, da bi le dobra tretjina volivcev stvar natančno poznala, za kaj se gre. To pa veste, da nas je še prenalno in to vam daje pogum, da napadate vsakega, kdor slepo v vaš rog ne trobi. Zoper učiteljstvo, ki ne hodi k vam po pamet na posodo, naperili ste že večkrat vaš bombardiment, kakor Japonci v zadnjem času na Port-Artur. Ravnotako obrnili in spuščali ste začeli vaše zastrupljene puščice na orožništvo, katero mora izpolnjevati svojo dolžnost, in vam ne more in ne sme biti agitacijsko orožje. Sploh vsakega napadate, naj bode kmet, ali karsibodi hoče, ki ne izposojuje pameti pri vas. Le tako naprej «Slovenec» in «Domoljub»! Ljudem so se začele odpirati oči.

V Kranju, 2. aprila.

Pri dopolnilni deželnozborni volitvi iz kmetijskih občin Podkloster-Trbiž je zmagal nemškutarski kandidat Martin Fischer, ki je dobil 386 glasov, slovenski kandidat Grafenauer pa 172 glasov. Razmerje glasov je skoro ravnostno, kakor pri zadnji volitvi.

Državni zbor se menda skliče — kakor poročajo listi — na dan 18. ali 19. aprila t. l.

Na Francoskem bodo odpravili samostanske šole, ker je zbornica sprejela te dni zakon o odpravi samostanskega pouka v celoti.

Balkan. Od meje prihajajo poročila, da turške čete namenoma izzivajo in provzročajo izgrede. V Melniku je bil nedavno tega umorjen neki vohun in turške čete so prišle z izgovorom, da iščejo morilca v Melniku ter so ropale in požigale po vaseh melniškega okraja. Tudi macedonsko mestece Petrik so zasedli turški vojaki ter ne puste nikogar iz mesta, dokler mesto ne plača vseh zaostalih davkov. — Turčija mobilizira četrti voj. Iz Vana je odšel še en bataljon v Muš, kjer je sedaj postavljena že cela divizija.

Dopisi.

Iz Javorij pri Škofji Loki. Iz naše občine pride malo med svet. Tu med nami je neomejeni gospodar župnik Pfeifer. Kar on reče, to je pravo, in za njim je dozda vse capljalo. V fari sta dve Marijini družbi, vendar pridušanja se ne manjka in tudi kaki članici tjinsem kaj spodsne, pa kaj se hoče, vsak človek je podvržen slabostim. Tako naš župnik, seve o nečlanih ima drugo merilo. On ima tudi nekako pošto, to je, da zbira pisma in oddaja. Bog ne daj, če pride kaka Marta, na kateri je kaj zaljublje-

nega ali podobnega. Tedaj zardi od same jeze ko kuhan rak, da prihaja v njegovo župnijo kaj takega. Da na to pošto ne pride nobeden liberalen list, o tem, seve, še govora ne more biti. Ljudje bi sicer radi brali kaj drugega, kajti že tudi našim hribovcem «Domoljub» predsedaja; a se ne upajo naročiti, misleč, da jim fajmošter ne bo oddajal. Sploh je pa med ljudstvom govorica, da marsikaj zgine na naši pošti in o tem je že tudi žandarmarija pozvedovala. Čas bi bil, da se takemu nestrpnemu odvzame tak posel in odda osebi, kjer vemo, da se bo vse, kar pride in odpošlje, redno dostavljalo brez vsake oporabe. Tudi pri nas bo pričelo pokati ko povsod.

Iz Smlednika. Zadnji «Domoljub», ki se po vsej pravici navadno «Lažiljub» in tudi «Lump» imenuje, je vse onc, ki ne trobijo v rog dveh Janezov, namreč smleškega in zaposkega Karlin-Kalana, napadel z ostudnimi psovkami, kakor zna le list, ki nima pojma o kaki dostojnosti. Postopali bi popolnoma pravilno, ko bi na prvi članek odgovarjali v tonu, v kakršnem piše častiti dopisnik tega lažnivega lista, pa mi nismo tako surovi; tako pohlevni pa zopet ne, da bi se ravnali po svetopisemskem izreku: Če te kdo udari po desnem licu, pomoli mu še levo. Pozivljamo vas, častiti gospodje v talarjih, dokažite nam, če smo pisali neresnico, ko meni nič tebi nič trdite, da smo pisali samo debeloneumne in grde laži. Sram vas res mora biti, pa ne nas, ampak svojih imenitnih volilcev, katere javnosti pokazati smo si šteli v sveto dolžnost. Naj zve cela Gorenjska, da ima smleška občina le dva moža, katerega sta si, ne vem po kakem pravu, prilastila pravico do njene popolne vlade. Kdo sta ta dva moža, vam jih lahko imenujemo, pa saj jih tako vsak takoj ugane. No, v novejšem času se jima je še tretji pridružil, in tako imamo sedaj v naši občini pravi triumvirat. Če se pustijo slavni odborniki od njih strahovati, slobodno jim, ali da bi se jim mi pustili razcefedrati tako, da bi cunje letele od nas, kakor se bere v «Lažiljubu», tako daleč pač nismo prišli. Le upokojite se, petelinčki, nikar se ne repenčite, da vam ne postrizemo perutnic. Še malo se vas ne bojimo, če nam še bolj žugate. Če nočete od nas liberalcev, kakor nas imenujete, vzeti bire, nam tudi prav, dasi vam jo iz srca privoščimo in znabiti bolj natanko odrajlujemo, kakor marsikateri vaš podrepnik. Enkrat mora naša stvar zmagati, prej ne odjenjamo, konec mora biti farovski samovladi. Sicer se gospodom že samim nekoliko hlačiče tresejo, ko vidijo, da nimajo samo pohlevnih ovčič pod sabo, ki se ne dajo kar tako striči, zato letos ni v proračunu izdatne svote za popraviljanje smleškega farovža, kakor je bila že tri leta zaporedoma. Ne vem, kaj se tako repenčite, če se nič ne zmenite za naše čenče in se zale-tujete v vrlega smleškega učitelja, menda še sami ne veste zakaj. Kako pa morete vedeti, da je on pisal o volitvah v «Gorenjcu»? Prej se prepričajte in potem pisarite in še takrat tako, kakor se spodobi za poštene ljudi. Sicer bi pa g. učitelj že sam vedel svoje storiti, če mu ne bode dali miru. Nadalje kaj vas tako briga, kaj se v Joškovi gostilni kuha. No, pa mi smo toliko «galantni», da še celo radovednosti naših nasprotnikov radi ustrezemo. Samo dobre stvari se dobe v Joškovi kuhinji. Vsakovrstnega mesa, klobas in sploh, kar vam je drago, z vsem vam postrežejo Joškovi. Le pridite, suhi gospod za-poški, prav dobro se bodele okrepčali. Smleški ima tako doma dosti, saj ga vsak dobi v kuhinji, kdor pride v farovž k njemu. Res dobro skrbi gospod za svoj trebuh, nam pa drugega ne privoščiči kot kislo mleko. Nič ne de, če prepovedujejo gospodje svojim podrepnikom obiskovati Joškovo gostilno. Farovških gospodov tako ni tja, no, saj v bodoče vsled škofove prepovedi še v klerikalne gostilne ne bodo smeli zahajati; smleški mežnar je še včasih prišel, da bi se prikupil s kako novico svojemu gospodu, posebno, ko se mu je še takrat precej zameril, ko je njegovo kuharico zvrnil v breg, sedaj se je pa že navadil pri Potovcu «ta sladkega». Drugih pravih klerikalcev pa tako skoro nič ni. Gotovo bodo vsi, ki so pred volitvami zahajali v prijazno Joškovo gostilno, tudi v bodoče radi tja prišli. Mežnarja pa prav iz srca privoščimo g. župniku.

Iz Bohinja. Pravijo, da obljuba dolg dela. Tako smo tudi mi od zadnjic dolžni bralcem «Gorenjca» po-

vedati kake novice s Koprivnika. No, posebnih novic ni tam gori, le to je sedaj najbolj novo na Koprivniku, da imajo zdaj tudi tam gori takega dušnega pastirja, ki uči novo vero, tisto novo vero, ki sta jo na Kranjskem iznašla in vpeljala sedanjí škof Bonaventura in njegov svetovalec dr. Šuštersič, po domače Žlindra. Ta nova vera je, da hočejo duhovniki imeti vedno in povsod prvo in zadnjo besedo, ljudstvo, ki jih mora rediti, pa naj jih le slepo posluša in udano uboga v vseh zadevah ter jim skupaj nosi denar in sploh vse, kar si požeje. Te znane farske in klerikalne strune je začel tudi novi koprivniški župnik prav pridno ubirati svojim faranom. Na prižnici jim najraje razlaga o liberalizmu, materijalizmu, zabavlja na liberalne časnike in še to si je ta človek drznil reči na prižnici, da mora vsak povedati pri spovedi, kje je bil na dan volitve, če je svojo versko dolžnost kot volilec izpolnil ali ne. Mi ga vprašamo: Kaj pa njega volitve brigajo? Kmet mora sam plačati svoje davke in od tega ima edino volilno pravico, a še to naj si pusti po malo-pridnih političnih duhovnikih odvzeti?! Kadar bo fajmošter plačeval davke za kmeta, takrat pa naj tudi fajmošter voli zanj! In kaj razume kmet o materijalizmu in drugih takih čenčarijah? Koprivničani in Gorjušci niso navajeni takih reči poslušati v cerkvi, ker se prejšnji župnik Pajer nikdar ni vtikal v politiko. Ali Pajerja ne bo več nazaj in tudi kakega drugega tako mirnega in nesebičnega duhovnika ne bodo na Koprivnik več dobili. Morali se bodo torej tudi koprivniški farani dati vpreči v klerikalni jarem Vrankarja, pohlevno capljati za njim in mu pridno polniti njegovo bisago; ali pa mu takoj odločno povedati, da je on zaradi njih na Koprivniku, a ne Koprivničani in Gorjuščani zaradi njega na svetu! To zadnje je vsekako najpametnejše in najkoristnejše zanje. — V koprivniški fari imajo čudno navado, da vsaka hiša nekaj plača župniku za adventne zorne maše, za katere je že tako plačan, ker mora vsak dan brati eno mašo, v adventu pa tudi ne bere več kot eno na dan. Pajer ni hotel iz ljudi iztiskati tega nepravičnega plačila, Vrankar pa je še pred adventom, torej še prej, predno je opravil tiste maše in še ni vedel, če jih bode mogel opraviti ali ne, vzal palico v roko in malho čez ramo ter šel od hiše do hiše po vsi fari ter pobiral za zorne maše kronice, če je pal v žep tolar, je bilo še boljše, pa tudi klobasic, prediva in drugih koristnih reči se ni branil, a pri tem je darežljive kmete prav milostno in lepo hvalil, da še ni nikjer našel takih ljudi, ki bi tako radi dajali. Na to hvalo morajo biti pač ponosni in mu prihodnje leto rajše več dado, da jih bo še lepše pohvalil! Mi pa bi takih dobrih ber, čeprav niso opravičene, Vrankarju ne očitali, ako bi ne vedeli, da je ljudstvo, ki ga on ožema, mnogo bolj potrebno nego on, in ako bi nam ne bilo znano, kam navadno preide denar, ki ga iztisnejo duhovniki iz siromašnega ljudstva: Navadno izgine tak denar v farovško bisago, ki nima dna! Ranjki Pajer je odšel dvatisoč kron škofu, ko je prišel na Koprivnik birmovat, za njegove nepotrebne šole, ki imajo le namen slovenskega kmeta še huje potisniti pod farovško copato kakor je zdaj. Ali ni bilo škoda tistih dvatisoč kron, ki škofu ne bodo zalegle nič? Škof ima na leto 59 tisoč kron plače, v vsako farno vasio pripalja birmovat, da dobi še kaj postranskega zaslužka in vendar dela le dolg in sam dolg in vedno ter povsod berači kakor nadležna ciganka zaradi tistih neumnih šol, pa naj jih zida s svojim denarjem! Zatorej bodi, slovenski kmet, previden in si desetkrat dobro premisli, preden boš spet kaj vrgel v farovško bisago!

Klerikalni (?) shod v Stari Loki.

(Ponatis izgubljenega pisma nekega fajmoštra iz loškega okraja na preč. kranjskega dekana g. Antona Koblarja).

Dragi sobrat in prijatelj!

Si tu vales, bene est, ego valeo. Zdrav sem. hvala Bogu! kajti skrbno se ogibljem nevarnih shodov in prepuščam naporno politično delo rajše mlajšim močem. Vendar se nadejam, da so tudi pri Tebi že izginile črne posledice kranjskega posvetovanja, ker imaš — kakor sam praviš — trdo kožo in ker se Te, kakor se splošno trdi, sploh ničesar ne prime. Pozval si me, da naj poizvedujem, kakor

se je pravzaprav vršil starološki shod, ker, kakor pišeš, se Ti vidi «Slovenčevo» poročilo o tem shodu nekam zmedeno in ne posebno istinito. Čisto prav si jo pogodil. Kdo pač lažje sodi o verodostojnosti «Slovenčevih» poročil, kakor ravno Ti, ki si jeden najmarljivejših sotrudnikov imenovanega lista! Prav rad sem ugodil Tvoji želji in v nastopnih vrsticah Ti podajam verno sliko starološkega shoda, kakor se je vršil po soglasni izjavi verodostojnih in resnicoljubnih mož. Ker sem precej starejši od Tebe in ker sem bil že zdavnaj župnik, ko si Ti še pasel v Ljubljani garjeve ovce, mi pač ne boš zameril — čeprav si kot tehant sedaj nad mano — ako Ti ničesar ne prikrijem in ako boš v mojem poročilu naletel na kako mesto, ki Ti morda ne bo ugajalo. Saj veš, duhovnik sem še stare korenine, nazorov pa še tistih, kakršnih si bil Ti, ko si pred leti kaplanoval v kranjski okolici.

Zdi se mi, da je seme, zasejano na posvetovanju neodvisnih kmetov v Kranju, padlo le na prerodovitna tla. Zemlja je po krivdi naših sobratov že kar prepojena z gnojnico. Ljudstvo se je na onem shodu prepričalo na lastne oči, kako malo varujejo nekateri duhovniki svoje dostojanstvo, kako se vedejo nedostojno in kako so s svojim hribovskim obnašanjem naravnost prisilili zborovalce, da so je posadili na hladno. Duhovniki le preveč kažejo, koliko jim je na tem ležeče, da bi obdržali ljudstvo v popolni oblasti in v svoji strasti niti ne prikrivajo svojih sebičnih namenov. Tla so pognojena in seme kali! Posvet v Kranju je neizmerno škodoval duhovskemu ugledu. Tudi na starološkem shodu bi črna suknja nikogar ne bila ščitila, če bi ne bili voditelji neodvisnih kmetov sami skrbeli za red in preprečili odločnejši nastop proti navzočim duhovnom.

Izvedelo se je že prej, da se bo v nedeljo v Stari Loki predstavljal kandidat Demšar. Šele zjutraj po pridigi je starološki kapelan «uradno» razglasil, da se shod prične popoldne ob štirih v Jelovčanovi gostilni. Nočem o tem govoriti, če spadajo taka politična oznanila v cerkev, in pripomnim le toliko, da je kapelan z veliko vnemo pozivljal ljudi na zborovanje in obenem omenjal, da je prav radoveden, če je Stara Loka res tako «liberalna», kakor se govori. Mož je malal na steno — hudiča!

Okrog polstarih je vladalo pri Jelovčanu že precej živahno življenje. V notranjih prostorih so se zbrali klerikalci. Oprosti, ako tako imenujem takozvane pripadnike katoliško-narodne stranke. To ime se je tudi že na deželi popolnem udomačilo, in menda tudi ni ravno neumestno. Tam si videl kandidata Demšarja, loškega župnika Šinkovca ter njegovega kapelana Zaplotnika, starološkega kapelana Florijančiča in — dr. Lampeta iz Ljubljane. V sosedni sobi je bilo kakih 40—50 klerikalnih kmetov. Toda tudi prostrano dvorišče se je čedalje bolj polnilo z možmi, katerih obrazi pa niso kazali posebne udanosti v božjo voljo. Od vseh strani so prihajali in zastavili tudi uhod do stopnjic, ki vodijo v zborovaini prostor. Župnik Šinkovec, ki je hodil inspiciirat, baje ni bil posebno vesel teh gostov in radovedni Florijančič se je mogel na lastne oči prepričati, da v Stari Loki ni vse tako, kakor si je domišljal. Neodvisni kmetje so tvorili veliko večino, kar seveda ni posebno ugajalo aranžerjem shoda. Klerikalci so se jeli polagoma izgubljeni iz gostilne. Predvsem jo je seveda odkuril klerikalni štab s kandidatom Demšarjem. Neodvisni kmetje so zapazili to umikanje in so poslali kakih 20 mož za ubežniki, ki so se urnih hlač pomikali v varno — saj tako so mislili — zavetje starološkega farovža. Nesreča jim je bila za petami!

Se predno so se zaprla vežna vrata, so prisopihali odposlanci neodvisnih kmetov in se vrgli v vežo. V tem hipu se postavi pred nje kakor angelj v raju župnik Šinkovec, s krikom «ven z liberalci!» se vržejo klerikalci proti uhodu, loški fajmošter pa kliče na ves glas: «Vrata zaprite! danes sem jaz tukaj gospodar!» Sam poskuša zakleniti vežna vrata, toda naleti na močan odpor, čujejo se glasovi «danes je javen shod, nihče ne bo zaklepal», in nekaj pesti pride v nevarno dotiko s fajmoštrovim telesom. Znoj mu stoji na čelu, privleče iz žepa robec, da bi si obrl potne kaplje, toda o joj! mesto ognjenega meša drži Šinkovec v roki umazano — rumeno ruto in

po prstih se mu cedi slabo dišeča, tekočina. Nek zlobnež mu je podtaknil gnjilo jajce, ki se je v gnječi brez Pengov-ove valilnice zvalilo in razlilo po Šinkovčevem žepu. Odkrito Ti povem, da bi mi bil še vedno ljubši sifon na obrazu, kakor strt klopotec v žepu. Čuden je bil neki videti loški fajmošter. Sveta jeza nad neznanim zlikovcem in gnjev nad smrdljivo brozgo sta mu začrtala grozne poteze v tolsti, rudeči obraz. V Škofji Loki se pa sedaj njegovi farani posmehujejo in mu prav iz srca privoščijo to neprimliko, ker vedno na priznici hujska in celo kapucinov ne pusti pri miru. Doma naj bi bil ostal, saj se še starološki dekan ni hotel brigati za shod. Strašno smešen utis je baje na kmete napravila žalostna Šinkovčeva postava in iz mučnega položaja ga je šele rešil prihod neodvisnih kmetov. Vrata so bila na stečaj odprta, hipoma se je napolnila veža in še zunaj so morali stati ljudje. Zbralo se je od 300—400 kmetov, Žabničani seveda polnoštevilno.

Starološki kapelan kot sklicatelj otvori shod in hoče dati besedo kandidatu Demšarju. A sedaj nastane vrišč, da ni mogoče razumeti besede. Vse kaže, da se bo duhovnim gospodom godila prav taka, kakor pri Vas v Kranju. Posebno sklicatelju shoda Florijančiču očitajo podžagano lestvico in padec v gnojnico. Starološki župan Dolenc in posestnika Tavčar ter Hainrihar pomirjujejo razburjeno množico in slednjič se s posredovanjem F. Tavčarja stranke zjedinijo, da bo vsak smel prosto govoriti.

Kot prvi »govornik« nastopi Demšar. Stranka pač ni mogla postaviti žalostnejšega kandidata. Naučil se je pač po dr. Kreku sestavljeni govor, a z ozirom na neodvisne kmete ga je hotel skrajšati, kar ga je pa popolnem zmešalo, tako da je jecljal komaj pet minut. Dr. Krekov govor mu je ostal v grlu in oproščal se je, da je kmet in ne govornik. Tak je tedaj ta, po »Slovencu« toli hvalisani razboriti kmet in govornik Čočov France iz Selc. Lahko si misliš, da je napravil na kmete najslabši utis.

Sedaj se oglasi k besedi Franc Tavčar iz Selc, ki skoro v triletturnem, viharno odobranem govoru razloži pomen sedanje deželnozborske volitve in razpravlja o programu neodvisne kmetijske stranke, ki neče biti v službi ne klerikalcev, ne liberalcev, ne duhovnov in tudi ne dohtarjev. Obsoja odločno obstrukcijo in protestuje proti vsiljevanju kandidatov iz Ljubljane. Sicer se ti pa kot zvestemu bralcu »Gorenjca« že iz zadnjega lista manj ali več znana ta izvajanja. Po izbornem Tavčarjevem govoru boče Demšar opravičevati obstrukcijo, češ, saj Čehi tudi obstruirajo. Zanj se nihče ne zmeni pač pa kmetje burno pritrjujejo Francu Hainriharju iz Selc, ki zlasti poučarja, da neodvisna stranka ne potrebuje pojacov za svoje zastopnike v deželnem zboru.

Slednjič nastopi nebodigatreba dr. Evgen Lampe iz Ljubljane. Če so klerikalci hoteli vlivati olje v ogenj, potem pač niso mogli poslati bolj pripravnega človeka v Staro Loko. Če ga le pogledaš, Te takoj začne srbeti roka. Sicer ga pa itak sam poznaš dobro. Takoj pri njegovem nastopu nastane silen vrišč. »Dol ž njim! vrzite ga ven! ta je nevolilec! obsojen je bil zaradi častikraje«, upilo je vse vprek. Zabavljal je na vse mogoče in nemogoče in posebno seveda na »Slov. Narod«. Ko je trdil, da je nekdo v »Narodu« pisal, da človeški rod izhaja iz opic, zasliši se glas: »Dotičnik je gotovo videl tebe!« Kar naenkrat stoji poleg Lampeta Tvoj prijatelj politični krojač Skalja iz Kranja in na Lampeta nekaj upije. Menda ga nisi Ti poslal? Ali sta se morda skregala? Pa saj ni Skalja podgana, ki zapušča ladijo? Kmetje ga poženo ven in Lampe čveka naprej. Z vsem naporom je treba volilce držati nazaj, da se ne zaženo na »Slovenčevu« trobento. Venomer pogreva stare neslanosti iz »Slovenca«. »To smo že zdavnaj slišali! Čemu je tukaj Demšar? Prihodnjič prinesi seboj Demšarjevo fotografijo in ti boš mesto njega lagal!« kličejo ogorčeni poslušalci. Okoli odra nastane opasno vrvenje in potiskanje. Lampe pade raz stol, a skuša zopet govoriti. Spravi se nad šolo in učiteljstvo, navzoči učitelj Germek odločno ugovarja, nastane nezaslišan hrup, nekdo dela na orgljice, kmetje mu ploskajo in ob znakih tega lepega instrumenta izgine dr. Evgen iz prizorišča. Duhovni gospodje z Demšarjem stoje osupli na stopnjicah, mednje pade gnjilo jajce, kmetje žugajo in peste,

slednjič pokliče kapelan orožnika, v senci bajoneta si upajo klerikalci še nekaj godrnjati, a kmalu se umaknejo v I. nadstropje. Ko se hrup nekoliko poleže, predlaga učitelj Germek — kapelan sklicatelj je zginil kakor kafra — da naj shod postavi za deželnozborskega kandidata župana Jožefa Novaka. Ta predlog se brez ugovora vsprejme in iz sto in sto grl zadoni: Živio, Novak! Na to so se kmetje mirno razšli.

Tako tedaj, dragi prijatelj! se je izvršil starološki »klerikalni« shod. Tvoji dvomi o verodostojnosti »Slovenčevega« poročila so popolnem opravičeni. Shod se ni mogel vršiti v gostilni, kakor je bilo izprva določeno. Iz strahu pred neodvisnimi kmeti so se klerikalci umaknili v farovž, a tudi tam so morali duhovniki marsikako bridko pogoltniti in zborovalo se je le, ker so kmetje v to privolili. In na takozvanem klerikalnem shodu se ni dvignila niti jedna roka za klerikalnega kandidata, marveč se je sprejela soglasno kandidatura neodvisnega kmeta!

»Žalostni časi!« morda zastočeš. Ali pa tudi ne! si mislim jaz. Le pomisli nazaj kakih deset let, ko še nisi bil kranjski dekan in ko so tudi zoper Tebe, četudi duhovnika izpostavljali Najsvetejše. Takrat bi se bil zmenoj vred veselil takega pojava. Malo premišluj o tem v lepih velikonočnih praznikih in potem prideš morda še celo Ti do prepričanja, da ti sifoni in ta gnjila jajca.... (Od tu naprej je v pismu, premočenem od dežja, pisava tako zamazana, da je pri najboljši volji ni mogoče čitati).

Novičar.

Na Gorenjskem.

Vesele velikonočne praznike vošči vsem svojim cenjenim dopisnikom, naročnikom, prijateljem in somišljenikom uredništvo in upravnštvo »Gorenjca«.

Deželnozborska dopolnilna volitev se vrši prihodnji četrtek, dne 7. aprila. Iz škofjeloškega okraja nam pišejo z ozirom na to volitev, da so se najboljši kmetje iz škofjeloškega okraja, tedaj od tam, kjer je doma klerikalni kandidat Demšar, najhuje začeli upirati njegovi kandidaturi, kakor kaže volilni shod v Stari Loki. Ako torej najbližji boljši kmetje, ki dobro poznajo Demšarja, nočejo nič slišati o njegovi kandidaturi in ga tudi volili ne bodo, je toliko bolj neumno in sramotno za daljne volilce v tržiškem in kranjskem okraju, ako bodo volili tega farovškega vsiljenca. Neodvisni kmetje pa so postavili zadnjič na posvetovanju v Kranju za kandidata in izbrali iz svoje srede **kmeta Joža Novaka**, župana mavčiske občine in posestnika na Jami, katerega naj bi volil vsak neodvisen in samostojno misleč kmet. Nihče toraj naj na dan volitve ne ostane doma, temveč z mirno vestjo naj odda svoj glas poštenjaku Novaku, ki je ves vnet za blagor kmetijstva. Pokažimo ta dan, da se ne damo komandirati in od nikogar vsiljevati kandidatov.

»Sijajni« shodi klerikalcev. Huda mora vsekakor prestati našim gostobesednim in širokoustnim klerikalcem, ker letajo in delajo na vse pretege, da zmaga njih kandidat. Pa to jim ne gre v glavo, kako se upajo ti nezadovoljni neodvisni »kmetijski« volilci puntati in ne voliti od njih postavljenega kandidata. Velikansk švindel upri-zarjajo s svojimi »shodi«. Pred 14 dnevi je pisal »Slovenec«, da se je vršilo v kranjskem okraju kar čvetero »sijajnih« shodov. Pa lepi morejo biti ti »sijajni« shodi. Poroča se nam, da je bilo v Goričah zbranih celih pet mož, o pred dvorskem shodu so pisali, da je predlagal ondodni župan resolucijo za kandidatno Demšarjevo, Pred dvorjani pa vedo povedati, da tisti dan župana še doma ni bilo, ker se je mudil po opravkih v Kokri, o starološkem shodu govorimo na drugem mestu, naše poročilo je do pičice resnično. V Mavčičah je bilo zbranih na dveh podeh celih 35 mož, drugi so bili otroci in ženske, »Slovenec« pa piše, da je bilo ondi zbranih nad 200 »mož«. Zapoški fajmošter Kalan se bo moral zagovarjati, ker je obrekoval župana Novaka, da je »ničvreden« župan. — V Šenčurju je bil tudi »sijajen« shod, in sicer v kapelaniji. Ondi je bilo obilo povedano nad 35 mož. Ej, ljubi »Slovenec«, malo več poštenosti in resnicoljubja

bi vendar pričakovali od tebe. Pa navada je železna srajca! Kakor nesramno si lagal in zavijal o posvetovanju neodvisnih kmetov, tako da so se zgražali celo tvoji lastni pristaši, ravnotako izkušas z lažjo in zavijanem prikriti blamažo brezupnega truda. Zapomni si, da ima laž kratke noge!

Kapitula o mrzlih curkih. — Preminolo je že precej dni, odkar se je našemu tehantu razlil žolč od same zavisti, da se ni izprehajal ob faraonskih piramidah, da ni jahal na ekvatorju, sploh da ni pekel in cvrl svojih kosti v sončni Sahari. Po zadnjih izkušnjah soditi, pa je vendarle pritaknil svoj nos preblizo ekvatorja in prijel se ga je grozovit pik, tako da obžaluje na prižnici svojo uprav žensko radovednost ter s svetim glasom jadikuje po mrzli, sveži vodi, da bi okopal svojo vročinsko telesce, da bi ohladil svojo razgreto glavico. Huduje se nad Saharo, išče hladila in tolažbe svoji jezici v zanj najbolj prikladnem listu «Interessantes Blatt», toda, ko uvidi, da mu nikjer ni para in da usoda ni hotela, da bi ta list prinesel na umestnem mestu med pustnimi šemami njegovo sveto podobo, kakor je pred leti prinesel sliko bivšega državnega poslanca Koblarja, lista nervozno dalje in dalje do zadnjih strani «Wer weiss etwas» — toda še tu nič. Loti se ga opravičena vročina in žalostno vikne Tonček: «Vode, vode!» Kajne, čudno se vam zdi, da hrepeni naš tehant tako po mokrem elementu, a mi se ne čudimo: v življenju se učimo! In tako je spoznal tudi naš don Kisot blagodejni vpliv mrzlih vodenih curkov, dasi v sifonovi obliki, na kranjskem zborovanju neodvisnih kmetov. Pravijo, da mu je prav dobro storilo, še bolj kakor Ščinkovcu vonjavi klopotec. In zapel je v svoji srečni, lepi duši v četrtkoven «Slovenec»: «Na Gorenjskem je fletno... k' so bistri studenci.» Tako napelje vse studence svoje na kranjski vodovod in legar. Ker se je o vodovodu že toliko napisalo in že kranjski mežnar ne verjame več vodenim tehantovim čenčarijam, nočemo mučiti še enkrat bralce z dolgimi odgovori, samo toliko rečemo, da nas bo prav zelo veselilo, ako bi Tone udaril s svojo mogočno palico ob klerikalno obstrukcijsko skalico, samo opravičeno se bojimo, da ne bi pri tem zadel svoj nos, katerega so mu v Ljubljani že tako precej potegnili. Sicer smo pa po zadnjih dogodkih tudi mi prepričani o življenjski potrebi nekaterih vodenih curkov in vode sploh, morda Vam le-ta opere Vašo umazano kožo, da Vas bode od časa vsaj po koži oblila rdečica sramu, česar dosedaj na obličju kranjskega tehanta še nismo imeli prilike občudovati.

Telefonsko zvezo med Ljubljano in Trbižem bomo vendarle dobili. Telefonični uradi bodo v Trbižu, Beli peči, Mojstrani, na Jesenicah, Javorniku, v Lescah, Radovljici, Podnartu in v Kranju. S postranskimi črtami nameravajo zvezati s tem telefonom Škofjo Loko in Trzič. Troški bodo znašali 124.000 kron. Z občinami se vrše dogovori, da bi občine prispevale k troškom s tridesetimi odstotki.

Novice iz smleške občine. Škoda, da ima lov zopet gospod baron. Pravilo so že, da je Pengov lovske puške naročil záse, za gospoda župnika in vse odbornike; samo za Bezgovega Lisca ne — zakaj ne, takoj zveste —, da bi postrelili vso divjačino od konca do kraja; še divjim kuram bi ne prizanesli, kar potrjuje reklama v 67. «Slovenčevi» številki. Kako bi bilo lepo gledati procesijo iz smleškega farovža! Prvi bi stopal gospod župnik s puško na rami, za njim odborniki, istotako s puškami. Mežnar bi nesel kaj dobrega v torbi, da bi se lepo rejeni gospodje okreščali po trudapolnem in bogatem lovu. Za vsemi bi pa korakal Bezgov Lisec s košom na rami, kamor bi metal dobro zadeto divjačino. Pri savskem mostu bi se jim pridružil še Žirovnik iz Mavčič, če bi ne bila nedelja ali praznik. — Ker zajcev ne bo streljal, neče tudi kozlov več, namreč naš župnik. Pravico za kozle je že dal zapoškemu in res je slednji v nedeljo v Mavčičah take kozle streljal, da še «Slovenec» molči o njih. — Župnika «sv. Marte» so vide! naši kmetje na polju, kako je čez njive tekel v Kranj na shod. Nazaj je pa neki bolj počasi šel, ker so ga kosti bolele. — Naš župnik se pravda z nekim posestnikom iz Moš, ker ni njega volil. O tej

pravdi bomo še natančneje poročali. — Župana še sedaj niso tukaj volili. Enkrat so že bile tukaj volitve, v četrtek bodo drugič in v tretje gre rado.

V Stari Loki poka ondotna hranilnica in posojilnica. Tako je povedal na zadnjem shodu klerikalni kandidat Demšar. In kdo bo trpel škodo nepremišljenih, srboritih kapelanov? Nihče drugi kakor zapeljani kmet. Tako skrbe zale tvoji prijatelji v duhovniških sukňah.

Naročnikom «Domoljuba». Tisti kmeti ki so naročeni na lažnivega «Domoljuba» in druge klerikalne liste, so podobni onim ljudem, ki so nevede sprejeli in redili pod svojo streho gade in druge malovredne ljudi. Ti imenitni gostje bi pač lepo in prilizljivo govorili in pihali na dno duše svojih dobrih rednikov, a za hrbtom so jim na skrivnem kradli in delali škodo, kjer in kakor so mogli. Ravno tako dela tudi klerikalni «Domoljub». Slovenskim kmetom, ki ga plačujejo in jemljejo pod streho, laže na vse mogoče načine, kako skrbe zanje in požrtvovalno delajo za njih dušni in telesni blagor slovenski klerikalni voditelji, a v resnici ti naše kmete le brezvestno sleparijo, jih ožemajo, da polnijo svoje zepe, in delajo povsod njim kakor tudi vsemu slovenskemu narodu neizmerno škodo. Kako so kranjski katoliški poslanci s svojo neumno obstrukcijo v zadnjih deželnozborskih zasedanjih zapravili deželi nad 52.000 K in kako so naši kmetom in vinogradnikom požrli vse deželne in državne podpore, o tem seveda «Domoljub» modro in previdno molči. Z letošnjim novim letom je začel «Domoljub» na prvih straneh prinášati svojim zabitim in zaslepljenim naročnikom podobe kranjskih katoliških poslancev. Podoba blaženega dr. Žindre, to je podoba tistega klerikalnega poslanca, ki je Slovincem že največ škodoval, je izšla v «Domoljubu» najprej, podobe drugih škodljivcev pa ji slede po vrsti, kolikor so dotičniki, ki jih kažejo podobe, manj škode napravili svojim katoliškim volilcem! Tako se zdaj norčujejo naši klerikalci s kmetom in delavskim ljudstvom, ki jih redi in jim dela štafažo. Svoj čas je dr. Šušteršič v Ribnici na svojem shodu norce bril z vero in ribniškim kmetom lagal, ko je rekel, da govori iz njega sv. duh. Zdaj pa se klerikalci na zgoraj popisani račun norčujejo z vsemi slovenskimi klerikalnimi kmeti. Kažejo jim podobe njihovih največjih zatiralcev in škodljivcev kakor kake svetnike in dobrotnike, in naši zaslepljeni kmetje res mislijo, da so ti taki, kakor jih jim popisuje «Domoljub». Ha, ali ni to izvrstna komedija!? Slovenski kmetje, izrezajte tiste podobe iz «Domoljuba», denite jih v okvirje in obesite na steno, potem pa poklekajte vsak dan pred nje ter se jim priporočajte v pobožni molitvi, kajti to so res vaši svetniki, ki skrbe za vas, da bode te kmalu začeli gladu umirati in bode te tako prej prišli v — nebesa!

Okrajna učiteljska konferencija za kranjski šolski okraj se vrši letos dne 7. julija ob pol 10. uri v Škofji Loki, in sicer v prostorih ondote deske ljudske šole.

II. peš-izlet «Gorenjskega Sokola» se vrši na belo nedeljo, t. j. 10. aprila popoldne v Križe pri Trziču. Zbirališče v telovadnici; odhod točno ob četrt 1. uri. — Obveznosti so iste kakor na prvem peš-izletu. Redovne vaje se vrše prihodnji četrtek, t. j. 14. t. m. ob 9. uri zvečer. Opozarjamo pa še posebej vse brate Sokole, da so te redovne in koračne vaje obenem tudi prve obvezne vaje za vsesokolski sestanek v Ljubljani. Vrše se v telovadnici.

Iz Škofje Loke se nam piše: «Slovenec» se je v ponedeljkovi številki od 28. marca t. l. zopet prav po «katoliško» lagal. V notici «Neodvisna kmetijska stranka» pravi, da se je shoda v Stari Loki udeležil tudi «France Zihlerl, gostilničar in trgovec pri kapucinih v Škofji Loki». Od daleka nam ne pride na misel, potegovati se za gospoda Zihlerla, ki je splošno znan kot značajen, vrlo narodno-napreden mož, kajti njemu je za «Slovenčeve» laži kaj malo mar. Resnici na ljubo in pa, da se «Slovenčeva» hudobna škodoželjnost pokaže v jasni luči, bodi povedano, da g. Zihlerl vsled domačih opravkov ni prišel na shod. To potrди nebroj prič. To ve tudi «Slovenčev» poročevalec. Vendar ga je pristel med udeležnike, češ, nič ne dé, ako se malo po ligvorijansko zlažemo, kmetje bodo pa le Zihlerlcvo trgovino in gostilno prezirali. Pa se je

zmotil. Še celo najklerikalnejši kmetje so se zgrazali nad laznjivostjo nesramnega «Slovenca». Fej, lazniki!

Narodna čitalnica v Kranju priredi v svojih prostorih prihodnjo soboto, t. j. 9. aprila 1904 svojo običajno veselico s petjem in plesom Spored: H. Sattner: 1.) «Na planine». Moški zbor. 2.) V. Parma: Overtura iz opere «Ksenija», izvaja godba. 3. a.) Jan. Gall: «Dekle, tvoja rdeča ustna» in b.) Fr. S. Vilhar: «Mornar», bariton-solo s spremljevanjem klavirja. 4.) A. Nedved: «Moj dom». Moški zbor. 5.) «Triglavske rože», po narodnih motivih Viktor Parma izvaja godba. 6.) a.) Jos. Procházka: «Poslednja noč» in b.) A. Nedved: «Pogled v nedolžno oko», tenor-solo s spremljevanjem klavirja. 7.) Fr. S. Vilhar: «Na vrelu Bosne». Moški zbor z bariton-samospevom. 8.) Ples. Pri pevskih točkah sodeluje ves zbor Narodne čitalnice; solospve pojeta g. Vilko Rus (tenor) in stud. iur. g. Fran Krisper (bariton). Na glasovirju spremlja gospica Inka Krisperjeva. Pričakovati je jako lepega in zabavnega večera. Vstopnina za člane Narodne čitalnice 60 vin. za nečlane 1 krono. Odbor.

Kandidat Demšar prireja zelo pogostne shode. Vendar istih ne objavi preje noben list. Farski podrepniki šele pri zjutranji maši zvedo, da bo shod. In kaki so ti shodi? Volilcev je prav malo navzočih, pač pa Marijinih otrok in šnopsarjev. Vsaj pa tudi drugih poslušalcev ne zaslužijo njegovi puhli govori, ki niso drugo kot po «Slovincu» pogrete fraze in lazi. Pričakovalo se je pač več zmožnosti od petošolca, kakor se nam baha. Ali povemo mu, da zna vsak prvošolec, če ima le kaj možgan v glavi, kaj boljšega skupaj spraviti. Tak kandidat kot je Demšar naj le ostane pri klerikalcih za kimovca.

Lepe razmere. V tukajšnji dijaški kuhinji dobiva 70—80 gimnazijcev hrano, in sicer deloma popolnem brezplačno, deloma proti mali odškodnini. Če bi dijaška kuhinja ponehala, bi se število dijakov na tukajšnji gimnaziji prav gotovo znižalo izdatno. Človek bi tedaj mislil, da je profesorskemu kolegiju in posebno še g. ravnatelju mnogo ležeče na prospehu tega, za obstoj kranjske gimnazije prevažnega zavoda. Kakor se kaže, je ravno nasprotno res. V «Narodni čitalnici» so tri dni zaporedoma (24., 25. in 26. marca) igrali «Legionarje» in to vselej na korist dijaški kuhinji. Na kranjski gimnaziji poučuje 16 učiteljev in od teh jih je 12. reci dvanajst manj ali več klerikalnega mišljenja in od teh dvanajstih ni počastil niti jeden niti jedne predstave s svojo navzočnostjo, četudi se je 18. marca priredila predstava nalašč samo za dijake. Pač je eden izmed gospodov poslal vstopnino, kar je bilo gotovo taktno, dva sta pa prišla samo k blagajni, a ko sta čula, da ni več sedežev, sta odšla, ne da bi se bila spomnila ubozih dijakov. O drugih, posebno o ravnatelju ni bilo ne duha ne sluha. Zato je pa eden od častitih gospodov odsvetoval dijakom udeležiti se predstave in, da sta na posebno očitno način hotela pokazati svoje antipatije napram dijaški kuhinji, mesto domačemu zavodu darovala sta večje svote Salezijancem in Jeranovi dijaški mizi v Ljubljani, kar je priobčil «Slovenec» od minule sobote, tedaj prav tisti dan, ko se je v Kranju vršila predstava v prid dijaški kuhinji. Najboljše pa še pride. V nedeljo 26. marca popoldne je bila v čitalnici ljudska predstava «Legionarjev» in prav ob istem času je v katoliškem izobraževalnem in zabavnem društvu predaval nek klerikalni profesor in se je po predavanju predstavljala «Sv. Neža». To se je moralo zgoditi nalašč, samo z namenom, da bi se oskodovalo dijaško kuhinjo, kajti na čelu izobraževalnega društva stoji menda profesor, v odboru so profesorji, režiser je profesor, profesorji tam predavajo, z eno besedo, ti profesorji so edina zaslomba klerikalnega društva in če bi ti profesorji imeli kaj srca za dijaško kuhinjo in uboge dijake, bi bili morali prepričati predstavo v izobraževalnem društvu. Ker pa tega niso storili, je naša trditev popolnem opravičena, da so ti profesorji samo na ta način hoteli pokazati svojo animoznost proti prepotrebni dijaški kuhinji. Če se pretežna večina profesorskega kolegija vred z ravnateljem, ki bi moral iti z dobrim

vzgle dom naprej, na tako škandalozen in očitno sovražen način vede proti dijaški kuhinji, potem seveda bo moralo tudi meščanstvo iz takega obnašanja izvajati konsekvence. Toliko v preudarek merodajnim krogom!

«Slovenec» poroča o zadnjem shodu v Mavčičah. V deveta nebasa kuje znanega Kuralta iz Mavčič in nasteva njegove vrline in dobrote. Mi pa tega moža drugače poznamo. Mož je nekoliko bolj učen kot navadni kmet in izvršuje javne listine. kupne pogodbe, pobotnice i. t. d. strankam, pa menda ne zastonj. Nadalje posojuje strankam denar proti najvišjim obrestim, potem pa stranka mora plesati, kakor on gode. In če stranka vrne možu denar v kaki javni pisarni, zaračuni ji pot v Kranj ali kamor je. Znan nam je slučaj, da je imel poleg tega še drugo opravilo, a si je vseeno zaračunal za pot 4 K. To je tisti dobrotnik Mavčiške fare. Kar se poštenosti in dobrohotnosti tiče, je župan Novak drug mož in Kuralt ni vreden, da mu odveže jermenov njegovih čevljev.

Prav nič jih ni sram! Včeraj, na veliki petek, ko pravi kristijani razmišljujejo o smrti našega Zveličarja, sta se klatila kranjska kapelana Pengov in Hybšek z lemenatarjem Gogalo po kranjski okolici in od hiše do hiše beračila glasov za klerikalnega kandidata. To je res nezasišan škandal! Ljudje so se zgrazali in povpraševali, če se gre gospodom pri tej volitvi res za toliko, da se celo na veliki petek besné okoli. Res, sifon ne bo zadostoval, s polenom bo treba pognati te vsiljivce nazaj v farovž.

Slaba voda v Kranju. Ker se je v zadnjem času v Kranju pojavilo več slučajev vročinske bolezni, je županstvo dalo preiskati vodo v vseh javnih vodnjakih in v kapnici g. K. Floriana. Glasom certifikata kmetijsko-kemijskega preskuševališča v Ljubljani je voda v javnem vodnjaku v Savskem predmestju in v Florianovi kapnici inficirana z gnjilobnimi tvarinami, vsled česar je zdravju škodljiva. Županstvo je odredilo, da se mora ta vodnjak zatvoriti. In Koblar bo zopet lagal, da so liberalci krivi, ker nimamo še v Kranju vodovoda. Živela, obstrukcija!

Klerikalna zvižanost. V nedeljo se je vršil v Mavčičah klerikalni shodek in «Slovenec» piše, da kandidata Novaka ni bilo, četudi so ga volilci povabili. Županu Novaku je res prinesla na Jamo neka ženica na kosčeku papirja s svinčnikom pisano povabilo zapoškega fajmoštra Kalana na shod, a ko se je Novak takoj na to odpravil na shod, je že srečaval vračujoče se zborovalce. Če se pripomnimo, da so Mavčiče od Jame oddaljene kakih 25 minut, potem se takoj spozna klerikalna lumparija. Poroča se nam, da je na shodu opravičeval Kalan Demšarja, da ni govornik, pač pa, da ima močno pest! Čemu ga potem pošiljajo v deželni zbor? Doma naj ostane in naj se pretepa s fanti!

Umrl je v Ljubljani po dolgi in težki bolezni v četrtek veletrežec gospod Ivan Rode. Pokojnik je bil blaga duša in vzoren narodnjak. Poleg drugih narodnih in dobroteljskih zavodov se je spomnil v svoji oporoki tudi tukajšnje dijaške kuhinje s 100 K. N. v m. p!

V Mostah pri Žirovnici je umrl dne 23. m. m. posestnikov sin Anton Rev, star šele 32 let.

Črne koze v Bohinju. Med Macedonci, ki delajo pri gradnji bohinjske železnice okoli Bohinjske Bistrice, so se pojavile črne koze. Ukrenilo se je vse potrebno, da se bolezen ne razširi.

Križem sveta.

Razne vesti. V Stalionu pri Kotoru je umrl bivši mornar Luka Mirkovič, star 109 let. Strastno je kadil in pil mnogo kave. — V Priboru na Češkem je poneveril ondodni ravnatelj mestne hranilnice nad četrto milijona kron. V Lipskem je umrla neka Sabina Grögler, ki je zapustila mestu dvainpol milijona mark za dobrodelne namene. — Na Dunaju je umrl 80 let stari knez Schwarzenberg, dolgoletni vodja konservativnega plemstva češkega.

Velikanski vihar. Vihar je skoro popolnoma opustošil otok Reunion. Glavno mesto St. Denis je popolnoma razrušeno. Med prebivalci je velika lakota, 120 oseb je ubitih, 6000 oseb je brez strehe. Škoda se ceni nad dva milijona mark.

Domača knjižnica.

Čebelarji, pozor! Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Stajarsko, Primorsko in Koroško v Ljubljani pričelo je z novim letom izdajati 7. letnik «Slovenskega Čebelarja». Ta list se odlikuje po vsestransko dobri in bogati vsebini in je edini slovenski strokovni list na polju čebelarije. Vsled tega ga moremo našim cenjenim bralcem-čebelarjem najtopleje priporočati. Članom zgoraj navedenega društva se pošilja list brezplačno. Udnina znaša samo 2 K na leto in naj se pošilja upravništvu «Slovenskega Čebelarja» v Ljubljani. Na zahtevanje se pošljejo tudi posamezne številke na ogled. To društvo zavaruje tudi čebelorejo svojih članov proti požaru, tatvini in škodi, ki jo povzročajo čebele, če se pošlje poleg udnine še 30 h zavarovalnine in natančen popis čebeloreje in njene vrednosti.

Gospodarske stvari.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu marcu 1904 je vložilo 379 strank K 129.436.54, dvignilo pa 331 strank K 87.438.47, 4 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil K 3.800.—. Stanje vlog iznaša K 3.281.753.37, stanje hipotečnih posojil K 1.962.268.15 in denarni promet K 337.477.97.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu marcu je 226 strank vložilo K 63.453.24, 180 strank dvignilo K 38.131.13, 30 strankam se je izplačalo posojil K 23.450.—, denarni promet K 215.336.74.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki. V marcu je vložilo 80 strank K 38.038.50, 66 strank je dvignilo K 16.216.05, 7 strankam se je izplačalo posojil K 23.900.—. Stanje hranilnih vlog K 501.511.29. Stanje hipotečnih posojil K 505.915.34 in denarni promet K 149.244.05.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu marcu 1904 je 191 strank vložilo K 66.144.45, 126 strank je vzdignilo K 24.963.01, 18 strankam se je izplačalo posojil K 37.380.—. Stanje vlog iznaša K 985.709.74. Stanje hipotečnih posojil K 704.656.64. Denarni promet K 178.558.11.

Rusko-japonska vojna.

Skoro bo dva meseca, odkar traja rusko-japonska vojska, ki se je pričela s tolovajskim napadom na Port-Artur od strani Japoncev. Rusija tačas še ni bila pripravljena za boj, vendar je prvi napad krepko odbila. Tedaj je bilo japonsko brodovje še v premoči, zato je mislil admiral Togo, da bo kmalo uničil vse ruske brodovje in bi se vojaštvo izkrcalo brez ovire ne le v Koreji, temveč tudi na polotoku Laotung in v južni Mandžuriji. Toda kmalu so Japonci sprevideli, da se jim taki poskusi ne bodo posrečili. Zato so si izumili drug načrt — zapreti ruske bojne ladije v pristanišče in jih tako napraviti neškodljive. Komaj dober mesec je tega, kar je admiral Togo poskušal zapreti pristanišče Port-Artur s tem, da bi potopil parnike, ki so bili obloženi s kamenjem in železom, a tonakano Japoncev je odvrnila ruska oklopnica «Retvizan». In sedaj je skušal znova Togo na isti način svojo srečo. In zopet je izjalovila ta naklep ena sama ruska torpedovka, ki je šla v boj nasproti šestim japonskim ladijam torpedovkam. Posadka junaške ladije «Silni» se je s čudovito hrabrostjo bojevala in, dasi je umrlo junaške smrti za domovino dvajset hrabrih vojakov, oziroma bilo ranjenih, je izvojevala sijajno zmago. Sedaj pač ne bo več dobiti Rusov nepripravljenih, ker prav skrbno pazijo in zasledujejo sovražnike ne le na širnem morju, ampak tudi bližnjem morskobalno dobro preiščejo. Če bi se Japoncem posrečilo, zapreti portartursko pristanišče, bi rusko ladijevje ne moglo delati nobenih ovir Japoncem, ki bi se radi izkrcali v zalivu Liaotung. Zato bodo najbrže opustili naklep na tem mestu stopiti z vojaštvom na kopno, ker bi jih še vedno proste ruske ladije prijele zadaj in spredaj, na kopnem pa tudi ruski vojniki; zašli bi le med dva ognja. — Glavna ruska armada je razvrščena baje ob reki Jalu. Pretečeni ponedeljek je dospel vrhovni poveljnik vse vojske na suhem

Kuropatkiu v Mukdeu, kjer biva carjev namestnik Aleksejev, a odšel takoj v glavno taborišče v Liaotung. Glavni armadni poveljnik vse mornarice pa ostane vrli admiral Makarov. In sedaj se začne v najkrajšem času pravi: boj Rusi bodo napadli Japonce v severni Koreji. Vrhovni poveljnik Kuropatkiu bo začel operirati z vojsko v južni Mandžuriji, kakor tudi z vojsko razvrščeno ob reki Jalu in v severni Koreji. Po sibirski železnici je došlo v teku enega meseca 100.000 mož v Mandžurijo. Vsak dan se pelje 3300 vojakov na bojišče. — Rusi so naročili v Kruppovi tovarni v Essenu na Nemškem 56 oklopnih topov, ki se morajo tekom pol leta dovršiti. Pošiljali jih bodo sproti na Rusko in od tam na bojišče. Rusija je tudi nakupila več novih ladij.

Vodnik po Gorenjskem.

Danes smo brezplačno priložili nekaterim naročnikom to ravno-kar izišlo brošurico. Kdor se morda zanima zanjo, naj to javi naši tiskarni.

Doktor pl. Trnkóczy-jev

Kranjski redilni prašek za prašiče

1896

Londonska medalja

je dobil v Londonu, Parizu in Rimu
1903 najvišje odlikovanje
Grand Prix!

Dalje na tisoče zahvalnih pisem, tudi uradno potrjenih. Ta redilna moka se meša med krmo že pujskom. Prašiči dosežejo največjo težo.

1 zavojček po 50 vin. se dobiva
pri trgovcih,

po pošti 5 zavojčkov v glavni zalogi

Lekarna Trnkóczy, Ljubljana.

Uradno poverilo.

Predloženi prepis se popolnoma strinja pisanemu originalu na dopisnicah, katera ima znamke za 4 florje in 2 vinarja.
Ljubljana, tretjega oktobra edentisoedevetstoena.

(Notarski pečat.)

Ivan Plantan, c. kr. notar.

Spoštovani gospod! Moji prašiči niso žrli, tudi so bili sila revni. Slučajno sem dobil od enega mojih ljudi za poskušnjo en zavojček redilnega praška za prašiče. Človek se mora kar čuditi! Ne morem svojih prašičev dovolj krmiti, strašansko veliko požro, tako, da so se čez nekoliko dni močno izredili, hvala temu izbornemu sredstvu. Morem isto vsakemu najbolje priporočiti in ga bodem tudi priporočal.

Prosím z obratno pošto pet zavojev redilnega praška za prašiče.
Belišče, Slavonija, 31. oktobra 1900.

Z velespoštovanjem

Josip Englishch
železniški nadziralaj.

Vsaka rodbina

naj bi v svoj prid rabila le

Kathreinerjevo

Kneippovo sladno kavo

kot primes vsak-
danji kavni pijači.

04.1/d

Žobozdravniška ordinacija

Vsako sredo (izuzemši praz-
nike) od 8. ure zjutraj do
6. ure zvečer

v hotelu „Stara pošta“

v Kranju

47-3

Sredstvo zoper

mahe

v salonih.

36-3

Komad 10 vin.

Glavna zaloga za Gorenjsko:

F. Dolenz, Kranj.

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta števil. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-
skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in
strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna,
vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode
tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter
vsega družega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje),
lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko že-
lezne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žindra, najboljšo umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih krišev. *

Postrežba točna.

Gene nizke.

189-95

priporoča Iv. Pr. Lampret, tiskar v Kranju.

Kuverte in vizitnice po najnižji ceni

Tedenski sejem v Kranju dne 28. m. m.

Prignalo se je 180 glav goveje živine, 5 telet, 9 prašičev,
2 ovac, — koza, — buš, — konj. — 50 kg: pšenice
K 8-25, prosa K 7-50, ovska K 6-50, rži K 7-25, ajde
K 9.—, ječmena K 7.—, fižol ribničan K 10.—, koks K 11.—,
mandalon K 9.—.

Zahtevajte 'Gorenjca' po gostilnah in kavarnah!

Konces. zobotehnični atelije

Oton Seydl

v Kranju (pri dr. Globočniku) 54-2

izdeluje vsa zobotehnična dela iz kavčuka in
kovin kakor krone, mostičke, nasajene zobe, stroje
za regulacijo čeljusti in postrani stoječih zob,
Continuens Gum (dr. Allen), obturatorje i. t. d.

Nizke cene! Takojšna postrežba!

Odprto vsako nedeljo od 8.—5. ure.

Njegovi izdelki so bili odlikovani na razstavah v
Rimu, Berlinu in Parizu z **najvišjimi odliko-**
vanji in ga je doletela čast, da je bil **zbog svo-**
jega strokovnega znanja in strokovne spretnosti
imenovan **stalnim čenilcem jury** v Parizu.

Vsi kmetovalci

se lahko pre-
pričajo, da je
najboljše sred-
stvo **konje,**
krave, telice,
vole, prašiče,
ovce i. t. d.
obdržati
zdrave, močne,
ješče in debele
če se jim pri-
mešuje h kmi

živinski prašek

iz lekarne **Piccoli**, pri Angelju, **Ljubljana**
Dunajska cesta.

En zavoj 1/2 kilogr. stane 50 vin., 10 zavojev 4 krone. — Zunanja
naročila po povzetju.

Spoštovani gospod Piccoli, lekar v Ljubljani.

Po večletni uporabi pri svoji živini in po velikem povpraše-
vanju od svojih znancev in drugih po Vašem živinskem prahu;
prišel sem do prepričanja, da je vaš živinski prah izbornu zdravilo,
katero bi se ne smelo v nobenem hlevu pogrešati.

Z odličnim spoštovanjem A. d. Kocjančič.
Podgora pri Gorici, 13./VI. 1902. I. 199-25

Posamezne številke „Gorenjca“

prodajajo po 10 vin. v

Škofji Loki gospod M. Žigon, trafika na
glavnem trgu;

Radovljica gospod Oton Homann, glavna
trafika;

Javorniku gospod Štefan Podpac, trgovec;

Bohinjski Bistrici gospod M. Grobotek,
trgovec.

Kromatična harmonika se prod.

Kje? pove upravnitvo „Gorenjca“.

Glavna slovenska
hranilnica in **posojilnica**

registrovana zadruga z neomejeno zavetjo

pisarna na Kongresnem trgu št. 14 tik nunske cerkve
v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in
obrestuje po 4 1/2%

od dne vložitve do dne vsdige brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne tla
bi se obrestovanje pretrgalo.

51-1

Drva za kurjavo

(bukov les)

56-1

prodaja v vsaki množini
tvrdka R. & E. Rooss, Kranj.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

Velika zaloga zgotovljenih oblek

za gospode, dečke in otroke

konfekcije za dame.

✻ Solidno blago po čudovito nizkih cenah ✻

Ceniki se razpošiljajo zastoj in poštine prosto. 52-2

Foto-emajl
v barvah

Broške, priveske,
gumbe za zapest-
nice, igle za kra-
vate i. t. d.

Jako lepa in primerna darila.

Izdeluje po vsaki fotografiji

Jv. Jagodic

49-2

fotograf v Kranju

Samo za 60 kr.
1/2 kile gosjih peres!

Va gosja peresa so siv, popolnoma nova, z roko osmučena, pripravljena za rabo. Pol kile stane le 60 kr, boljše vrste samo 70 kr. Poštni zavoji za poskusno po 5 kl pošilja po postnem povzetju:

J. Krass, trgovina s postelnim perjem v Smihovu pri Pagi.
Zamena je dovoljena. 57

Semena

lucerne in domače detelje brez predence ali zide, pravi ribniški fižol, jare rži, repe, pese, korenja za krmo, vsakovrstne mešane trave za mokra, suha in peščena tla, vsa druga poljska in vrtna semena zanesljivega kaljenja iz pravih virov pri-
poročā

trgovina z deželnimi pridelki in špcerijskim blagom

R. & E. ROOSS

88-4

Kranj (Gorenjsko).

Ob času kupuje po najvišjih cenah: vse deželne pridelke, kakor tudi smrekove sterže, suhe jedilne gobe, gorski mah, krompir i. t. d.

Usnjarija in posestvo

se proda ali da v najem
s 16. aprilom 1904.

Hiša zadostuje za celo družino!

Več se izve v upravnistvu «Gorenjca».

55-1

Zaloga „Belske kisle vode“

Vellacher Sauerbrunnen

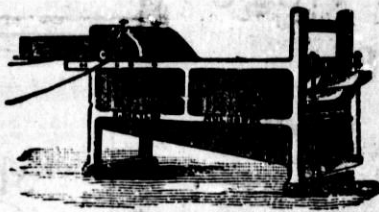
4-9

pri Albinu Rantu, Kranj, Savsko predmestje.

1 zaboj (50 steklenic) 8 K.

Najboljše strune za citre, gosli in kitare.

Berite!

Jako koristno!

Motori Patent Adam, najcenejša gonilna moč za kmetijstvo, mline in žage, katerim vode včasih primanjkuje, čez 4000 te vrste že v rabi, stroški za 1 konjsko moč v 1 uri samo 4—6 vinarjev; nobenega kurjača ni treba.

Nutrin redilna štupa za svinje, krave in konje; živina hitro debeli, postane krepkejša, ter se s tisto več vrst boleznih prepreči; 5 komadov stane samo 6 kron.

Klepalni stroj, s katerim tudi ženske ali otroci kose ali srpe pravilno sklepljejo, cena za komad samo 8 K.

Mlatilnice, gepeljne in druge stroje, spoznane kot najboljše, ima v zalogi

39-3

Fran Zeman, Ljubljana
Poljanska cesta št. 24.

„Škrat.“

Jedini slovenski humoristično - satirični
težnik, ki prinaša izključno
originalne slike.

11-11

Izhaja v Trstu vsako soboto. Naročnina
za vse leto 6 K, za pol leta 3 K. Posamezne
številke se prodajajo po 10 vin. Zahtevajte
brezplačne številke na ogled!

„Zakaj so Vaši zobje tako beli?“

„Vsak dan rabim O. Seydlovo higijenično
kozmetično ustno vodo, ki izvrstno vpliva na
zobe in je bila s priznanjem odlikovana. Dobite
jo lahko v lekarni pri sv. Trojici v Kranju.

38-4

Mestna hranilnica

v Kranju
obrestuje hranilne vloge
po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka
9-7 katerega plačuje iz lastnega.

Stanje vlog K 2,281.753-37. Stanje hipoteknih posojil K 1,962.268-15.

Velikonočne piruhe

pitance, zajce i. t. d., od najcenejšega do najfinejšega
blaga priporoča

50-2

Emil Brandt, Kranj

Velika izber!

Izorno blago!

Sistem Ballo

M. Podkrajšek
frizer

za dame in gospode

Ljubljana, sv. Petra c. 35

priporoča za gojitev las
in za umivanje glave svoj
zdravniško priporočeni gor-
ko in mrzlo zračni sušilni
aparati. Suši brez nadležne
vročine. Ne povzročuje
skrčenja las. Vpliva dobro
na pospeševanje rasti las.
Dalje se izvršujejo vsa-
kovrstna dela iz las.
Oddelak za dame s separa-
tivnim vhodom.

Imam v kleti

31-6

več sto hektolitrov

pristnega belega in črnega vina, nekaj fine
rakije in brinovca ter namiznega olja lastnega
pridelka. — Vse solidno postavljeno tudi v moji po-
sodi na tukajšnji državni kolodvor po primerno nizki
ceni.

Ivan Pujman

posestnik in trgovec, Vodnjan-Dignano (Istra).

Skladišče vina

je odprla s 1. febr. 1904

v Kranju

Istrska vinarska zadruga

katera posluje že 10 let in si je pridobila
tekem te dobe občno pohvalo ter priznanje
za dobra in pristna svoja vina.

Klet je v hiši Fr. Kuralta.

Kdor želi imeti zdravo in dobro vino, naj pride in
po-kusi ter se sam osvedoči o tem.

Cene bodo primerne!

21-0

Glinaste peči, štedilnike, banje

za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in
druge glinaste izdelke
v vseh barvah, tepešne in cene
priporoča prva in največja

tovarna

pečij in glinastih izdelkov

August Drelse

115-45

v Ljubljani.

Večkrat premizano!

Izvrsten okus dobi kava, ako ji primešate

Vydrove žitne kave

Poskusite! Poštna 5 kg pošiljka 4 K 50 vin.
25-8 franko.

Vydrova tovarna žitne kave Praga VIII.

tovarna za modroce na peresa
in posteljno opravo, seloga
pohiatva,

prporoča vsake vrste
modrocev, posteljne uloge, zrcal, podob.
otročjih vozikov, naslonjav, pohi-
valnikov (sofa, kanape, divan) in
sobno opravo 94-48

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje
zastonj in poštne prosto.

Razpošiljanje točno.

H. Suttner, urar

v Kranju

prporoča svojo
izborno zalogo

ur,

zlatnine

in

srebrnine

po

najnižjih cenah.

Ceniki zastonj in
poštne prosto.

Razpošilja se na
vse kraje sveta.

Nikelnasta anker-remont. roskopf, želez-
ničarjem dobro poznana, najtrpežnejša
in natančna ura, prav fino kolesje. Pokrov
stanovitno bel glid. 3'75, najfinejša znam-
ka, glid. 6'50. 140-41

Veliki požar

zamore se lahko in naglo pogasiti
samo s 18-11

Smekalovimi brizgalnicami

nove sestave, koje od desne in leve strani
vlečejo in mečejo vodo. V vsakem položaju
delujoče, kretanje brizgalnice nepotrebno!

Pri razstavi gasilnega orodja meseca avgusta
1903 v Pragi bila je naša tvornica R. A.
Smekal odlikovana z dvema največjimi odli-
kovanji, in sicer: **S L. počastno diplomo**
za izboljšanje parnih in motor-briz-
galnic ter lestev in z zlato kolajno
za prednosti pri ročnih brizgalnicah
za nove sestave.

R. A. SMEKAL

Zagreb

skladišče vseh gasilnih predmetov,
brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sesalk
in gospodarskih strojev.

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 144-40

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

prporoča svoje najbolj priznane

šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastonj.

Kadar pridete v Ljubljano

izvolite si ogledati
v Špitalski ulici št. 5

moj novo urejen, bogato založen **suknen oddelek**,
broječ blizu 1000 različnih vzorcev zadnjih novosti,
modni kamgarn in ševijot, lovsko sukno, dosking, trikot,
peruvijen i. t. d. — **Ostanke** prodajam po zelo znižani
ceni. — Postrežba strogo solidna. Vzorce na zahtevo
poštne prosto.

110 45

R. Miklavc.

Ljubljanska KREDITNA BANKA v Ljubljani

Podružnica v Celovcu.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem,
prioritet, komunalnih obligacij,
srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu
žrebanju.

Polnovplačani akcijski
kapital K 1,000.000

Zamenjava in eskomptuje izrebane vrednostne
papirije in vnovčuje zapale kupone. Daje pred-
ujme na vrednostne papirije. Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje
vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Podružnica v Spljetu.

Denarne vloge sprejema
v tekočem računu ali na vložne
knjižice proti ugodnim obrestim.
Vloženi denar obrestuje od dne
vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Slav. šolskim vodstvom

se udano priporočam za cenj. naročila šolskih tiskovin

Z odličnim spoštovanjem

Iv. Pr. Lampret, tiskarna v Kranju.

Naročajte si prezanimivo knjigo

Bahovi huzarji in Iliri.

Starina slovenskih pisateljev, J. Trdina nam popisuje v tej knjigi osebe in dogodke na Hrvaškem, v oni za hrvaški narod žalostni dobi za zloglasnega Bahovega absolutizma, ko so tudi nekateri naši rojaki igrali pomenljive, pa ne vselej častne vloge. Trdina je znan izborben stilist, način njegovega pripovedovanja je zanimiv, njegov jezik v resnici naroden, bogat in izbrušen.

Kdor si hoče razširiti svoje znanje iz polpreteklosti hrvaškega in deloma tudi našega naroda ter se obenem prijetno zabavati, naj si naroči to knjigo pri založniku

L. Schwentnerju v Ljubljani.

Cena broš. 8 K, po pošti 8 K 20 h.

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

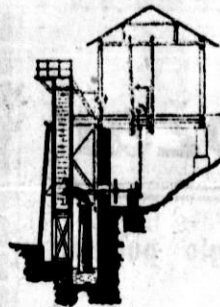
Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

125-44

Specijalitetā: vajični zastori (Rollbalken).

G. Tönnies

17-44

tovarna za stroje, železo in kovinolivarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa.

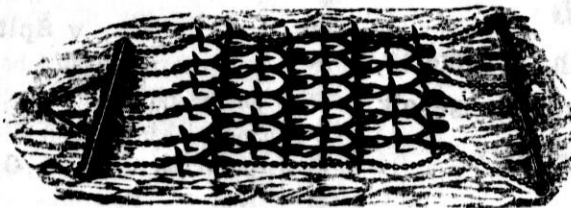
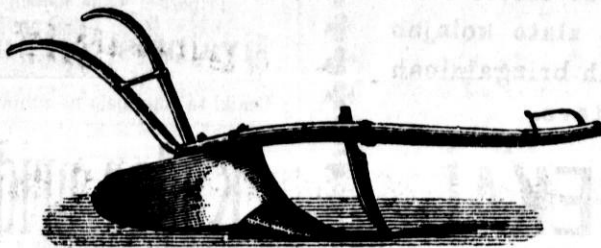
Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 vin. za konjsko silo in uro.

53-2

Trgovina z železnino in špecerijskim blagom

„MERKUR“ Peter Majdič v Kranju.

Priporoča bogato zalogo po nizki ceni, kuhinjsko posodo, mizarsko, ključavničarsko, kovaško, zidarsko, črevljarsko orodje in orodje za poljedelce, kakor pljuge, lemeža, železne brane, vile, motike, sekire, železne grablje; nadalje štedilna ognjišča, nagrobne križe, vodne žage, pile, kovanje za okna in vrata, žico, žičnike, katanovo lepko, železno in pocinkano ploščevino, karbolinej, trsje za obijanje

Prodaja Tomaževe žindre, klajnega apna in redilnega praška za živino.

stropov, vlite kotle. Veliko izber slamoreznic, plah za vozove, železnih peči,

Roman-in Portland-cement, traverze, stare, železniške šine

šine za kolesa, podvozi in drugo železo, sesalke za vodnjake, cevi in vsakovrstno špecerijsko blago. Zaloga svetilk, zaloga različnih barv.

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemana za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Za druge države stane K 5.60. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 K, za pol leta K 1.50. Dostavljanje na dom stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se za petletnost 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru. Uredništvo in upravnništvo se nahaja v hiši št. 105 nasproti župne cerkve. — Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.